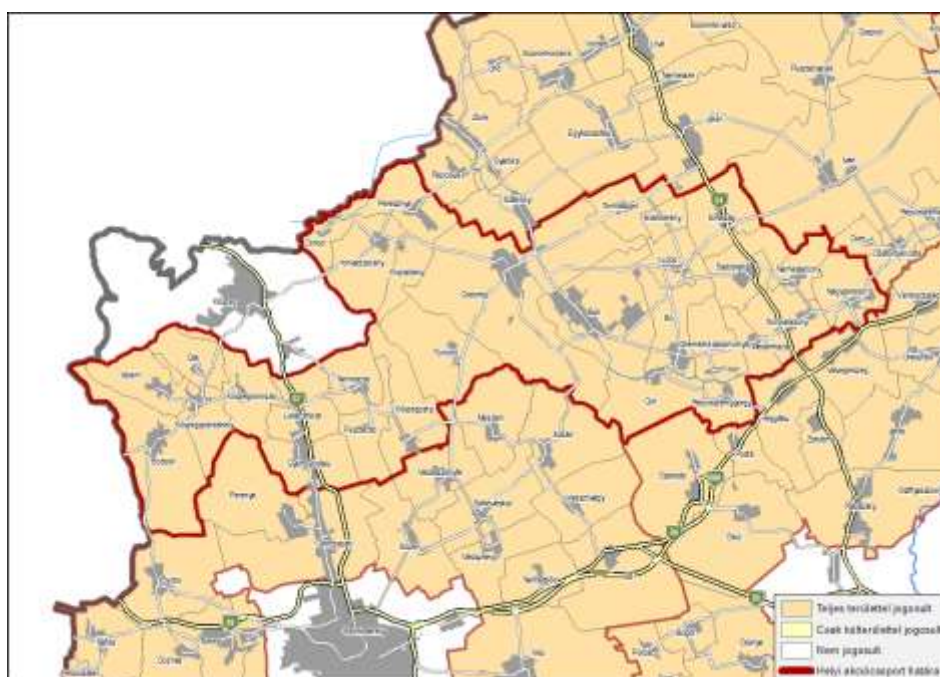

A NYUGAT KAPUJA HACS és az UTIRO TÉRSÉGFEJLESZTŐ EGYESÜLET

VAS AKARAT

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2016. június

Tartalom

Vezetői összefoglaló	3
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz.....	5
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata.....	6
2. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	10
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	14
4.1 Helyzetfeltárás.....	14
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	23
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások.....	26
4.4 SWOT	29
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	31
5. Horizontális célok	33
5.1 Esélyegyenlőség.....	33
5.2 Környezeti fenntarthatóság.....	34
6 A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása	35
7. A stratégia beavatkozási logikája.....	36
7.1 A stratégia jövőképe.....	36
7.2 A stratégia célhierarchiája.....	36
8. Cselekvési terv.....	40
8.1 Az intézkedések leírása	40
8.2 Együttműködések.....	64
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	65
8.4 Kommunikációs terv	67
8.5. Monitoring és értékelési terv.....	68
9. Indikatív pénzügyi terv.....	70
Kiegészítő információk	72
Mellékletek:.....	72

Vezetői összefoglaló

3

A „Vas akarat” Helyi Fejlesztési stratégia egy olyan összetartozó, két vidéki kistérség, hálózatos együttműködése, amely közösen természeti értékeit, kulturális örökségét és turisztikai hagyományait megőrizve, azok minőségét javítva, innovációra nyitott, fenntartható társadalmi-gazdasági környezetet épít ki. Az itt élő közösségek, a helyi értékeinek megismerését, megőrzését, s az őket követő nemzedékek számára történő továbbadását helyezik előtérbe és az idelátogató vendégeknek való átadásával, azok lelki és testi egészség érzetének növekedését és feltöltődését garantálják.

A gazdasági szereplők hálózatos együttműködésével „Vas akarral” és a közösség által definiált helyi értékekre alapozott vidékfejlesztéssel új jövedelemszerzési lehetőségek teremtése a célunk. Az integrált Fejlesztési Stratégiánk fő célja, hogy az általunk, a közösség által, helyi értéké nyilvánított, - „Mi kő Vasban” programban - a természeti és kulturális adottságok hasznosítása, valamint a helyi minőségi mezőgazdasági termékek értéknövelése. A – „Talpig Vasban programmal” - egy minőségi, helyi és térségi érték és termék kínálat, specialitás kialakítása a közös víziónk. Célunk olyan ágazatokat összefogó termelői és együttműködési csoportok, szolgáltatási csomagok kialakításának segítése, amelyek, fenntarthatóak és elősegítik az induló és mikro-vállalkozások erősödését, valamint civil és önkormányzati szervezetek aktív részvételét a fejlesztésekben. Ezen fő célkitűzésen belül a következő fejlesztési prioritások fogalmaztuk meg:

- „A közösség által definiált helyi értékekre alapozott közösség és gazdaságfejlesztés”
- „A közösség által elismert, helyi értéket előállító szervezetek hálózati alapú segítése”
- „Az Önkormányzati vállalkozások létrejöttének gesztorállása valamint térségmenedzsment szervezetek felállításának és animációs tevékenységének segítése ”

Továbbá célunk a helyi erőforrások, értékek megőrzése és fejlesztése, egy fenntartható, környezettudatos és együttműködő vidéki léttér kialakítása, amely biztosítja a lakosság nyugodt életvitelét és mindent elkövet a helyi fiatalok fejlődésének és helyben tartásának érdekében. Ezen fő célkitűzésen belül a következő fejlesztési prioritások fogalmazódtak meg:

- A térség helyi értéké nyilvánított kulturális és természeti adottságainak megőrzése és fenntartható fejlesztése az élhetőbb vidék megteremtését célozva, az őket ápoló önkormányzatok és civilek által
- Településeink megtartó, helyben tartó erejének növelése, fiatalok megtartása, a vidéki közösségi élet minőségének javítása

Tesszük ezt együttműködésben a Vas megye minden HACS - ával, a Vas megyei Vidékfejlesztési Fórum tagjaival, az MNVH megyei referensével, régiós fejlesztési programokat gesztorálló non-profit szervezetekkel, TDM és turisztikai feladatokat ellátó Írott kő Natúrpark Egyesülettel, BÜK TDM-mel a már elfogadott Írott kő és Felső-Répcementi Programmal összhangban.

A HFS készítés egy új tervezési időszak, a 2014-2020 Európai Unió fejlesztési ciklusalapozó tevékenysége helyi szinten, s az ebből a célból elkészült Fejlesztési Stratégia minden HACS, így a

Kőszegi Kistérség és a Felső-Répcementi Kistérség településeinek, vállalkozóinak és civil szervezeteit tömörítő Nyugat Kapuja HACS hálózatos, közösségi tervezésen alapuló dokumentuma.

A térségre vonatkozó statisztikai adatokat aktualizáltuk, a 2013-as év KSH adatbázisa alapján, de biztos alapot teremtett a LEADER tervezési támogató felület, a statisztikai számok csoportosításával a közösségi tervezéshez. Így a jelenlegi „Vas akarat” HFS az aktuális problémákra, szükségletekre adekvát válaszokat tud adni.

4

A nyilvánosságot biztosítandó, az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület honlapján közzétettük a HFS készítését elő író, IH közleményt, illetve külön felhívtuk a figyelmet a felülvizsgálatban való részvétel lehetőségére. E-mailben, telefonon, személyesen értesítettük a térség polgármestereit, körjegyzőit erről. A honlapunkon, a dokumentumtárban a „Dokumentumok” menübe folyamatosan feltöltöttük a keletkezett dokumentumokat, illetve a híreinkben tájékoztatást adtunk a felülvizsgálattal kapcsolatos eseményekről. A projektötletek gyűjtéséről a honlapunkon, a körlevelekben és a hirdetésekben továbbá a korábban regisztrált megkeresések esetében, telefonon keresztül hívtuk fel a lakosságot, a leendő ügyfelek figyelmét. 4x2 tájékoztató fórumot tartottunk a HFS tervezéssel kapcsolatban (Lukácsháza, Csepreg és Bük településeken) tervezés, eredmény ismertetés és ötletgyűjtés céljából. A fórumokon, 3 helyszínen összesen 33 fő volt jelen. A projektötletek postai úton, e-mailben érkeztek be hozzánk, illetve személyes konzultációk során kerültek felvételre. Összesen 28 db projektötlet adatlap érkezett be. Ezek közül vállalkozóktól 3 db (10.7%), civil szervezetektől 5 db (17.85%) önkormányzatoktól 20 db (71.42 %) származott.

Az elvárásaik szerinti HFS – ben, a HACS víziójában, két kiemelt értéket fogalmaztak meg a megjelentek. Úgy, mint a közösség erősítését és a helyi értékek előtérbe helyezését megfogalmazó célokat, célcsoport szerinti bontást (civil, vállalkozó, önkormányzat) tükröző prioritásokat vár el a HACS tagsága.

Lényeges elvárásként fogalmazták meg, hogy az ezekre az alapokra helyezett intézkedések száma se legyen túl nagy, maximum 2-3 db prioritásonként. A hálózatos, menedzsment jellegű fejlesztések minden szektor számára fontosak. A Fejlesztési keretösszeg előzetes felosztása, településenként, szektoronként, lakosságszám arányosan sem javasolták. Egyszerűsített eljárással meghirdetett pályázatokat látnának szívesen a tagok. Csak menedzsment szervezetek és térségi alapú fejlesztések esetén látják elvárhatónak a tételes elszámoláson nyugvó pályázati rendszer alkalmazását.

Az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület, mint a HACS munkaszervezete, folyamatos személyi változások után, jelenleg egy fő, adminisztratív munkaerőt foglalkoztat. Az NMI részéről egy fő kulturális közfoglalkoztatott segítségével végzi a helyi érték definíciós előkészítő munkáját. Egyesületünk elnökének személye jelenti a folytonosságot és a LEADER szakmaiságot életünkben.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz

5

A „Vas akarat” HFS készítésekor akciócsoportunk és annak munkaszervezete a helyi véleményalkotók akaratán kívül figyelembe vette a következő felsőbb szintű rendelkezéseket és azokkal a következő egyeztetéseket hajtotta végre:

A 2014–2020-as fejlesztési időszak tervezési hierarchiájának csúcsán a Partnerségi Megállapodás című dokumentum áll. A Partnerségi Megállapodáshoz (PM) csatlakoznak a különböző operatív programok kiírásai és az ahhoz kapcsolódó végrehajtási rendelet (272/2014), valamint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció (OFTK).

Az operatív programok közt, mint a LEADER Program keretet adó OP-ja, a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 főbb célkitűzései, mint a :

- Vidéki munkahelyek megőrzése, fejlesztése
- Kisebb gazdaságok differenciált segítése
- Versenyképesség, termelési és jövedelem biztonság
- Erőforrás-hatékonyság és környezetkímélő gazdálkodás
- Korszerű tudásbővítés, tudástranszfer és innováció
- Területi kiegyenlítés és fókuszálás
- Vidéki települések erőforrás-hatékony működése (helyi alapanyagok, szolgáltatások, megújuló erőforrások és együttműködések) HFS-ünk sajátjai is.

A Nyugat Kapuja HACS „Vas akarat” HFS-e, a VP célkitűzései közül valamennyivel egyeztetett és benne foglaltó dokumentum, mely a következő módon valósul meg:

- Vidéki munkahely fejlesztése célkitűzéshez kapcsolódóan meghirdeti a térségi mikro vállalkozás alapítás segítői és fenntarthatósági mentorálási programját! Kiegészítő jelleggel alkalmaznánk a VP vállalkozásfejlesztési, együttműködési felhívásaival összhangban, azokat mikro vállalkozási, közösség által elismert helyi érték értékesítői szinten.
- Kisebb gazdaságok differenciált segítését alternatív jövedelemtermelő lehetőségek (közösség által elismert helyi érték) fejlesztésének támogatásával segíti! Tesszük ezt a VP diverzifikációs felhívásának kiegészítőjeként.
- Jövedelembiztonság célkitűzésbe benne foglaltathatónak érezzük a helyi fiatalok megtartásának és jövedelemhez jutásának helyi biztosítását célzó intézkedéseinket! A VP közösségi élet, közösségi tér létesítési és attrakció szervezési alapjainak támogatására szolgáló programunk.

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

6

Az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület a HFS készítési munkának 2015 augusztusában fogott hozzá. A HFS tervezés megkezdéséről, a munkáról honlapunkon és elektronikus elérhetőségek útján tájékoztattuk tagságunkat és a térségi szereplőket. A tervezés során 8 darab fórumot, 2 darab HFS tervezési változat elfogadó Közgyűlést, 2 darab Elnökségi ülést tartottunk. Ezen alkalmakról minden alkalommal emlékeztető készítés és nyilvános információs közlés is történt honlapunkon.

A projektötlet adatlap gyűjtését 2015. augusztus 25-i „HFS Tervező Fórum” alkalmával kezdtük meg hivatalosan. Az adatlapot tagjainknak elektronikus úton is elküldtünk, illetve a honlapunkon és a Facebook oldalunkon is közzé tettünk. Elektronikus úton 14 darab, személyes konzultáció alkalmával 15 darab projektötlet adatlap került kitöltésre Egyesületünknel. A HFS elkészítésében segítő résztvevő összesen 290 fő vett részt, ebből 191 fő közszférát, 24 fő civil szférát, 12 fő vállalkozó szférát képviselte, illetve az egy tagú munkaszervezeten, és az Egyesület elnökén kívül egyéb vidékfejlesztési szereplők is elfogadták meghívásunkat, s részt vettek a HFS tervezés folyamatában. Közülük 63 fő fogalmazta meg tapasztalatait, a térségi fejlesztési szükségleteket.

	Fórumok										Összesen :
		2015.08.25	2015.08.27	2015.09.01	2015.09.03	2015.10.02	2016.03.03	2016.03.01	2016.03.04	2016.04.01	
Szféra	Köz	7	4	4	2	0	7	8	6	6	44
	Civil	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	Vállalkozói	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
	Egyéb	2	3	4	3	16	6	11	5	4	54
Összesen:		13	8	9	5	16	13	19	11	10	104

1. Táblázat: HFS alkotásba bevontak száma

Ezen alkalmak tartalmukat tekintve a következők voltak:

„HFS Tervezői Fórum” 2015. augusztus 25. Lukácsháza.

Témakör: A megtartott HFS Tervezői Fórumnak kettős célja volt: egyrészt felvázolni az egyesület által kialakítani tervezett stratégia tagok számára történő bemutatása, másrészt pedig a tagok reakcióinak felmérése, az általuk megvalósítani kívánt projektötletek összegyűjtése. A 2016-2020 közötti tervezési időszakban a LEADER forrás összességében 325 millió forint, mely az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület területén lévő 30 településre lebontva, 10-12 millió forintot jelent a 6 évre, illetve ehhez csatlakozik még két „korlát”, egyrészt, hogy a települések által elnyerhető összeg nem mehet 20%-os határ fölé, másrészt minden olyan projekt, amely más operatív programból megfinanszírozható annak LEADER forrásból történő támogatása nem lehetséges. Az önkormányzati, a civil és a vállalkozási szféra azonos mértékű támogatása a cél.

„HFS Tervezői Fórum” 2015. augusztus 27. Csepreg.

Témakör: A fórum témaköre megegyezett az augusztus 25-i fórumon elhangzottakkal. Az Egyesületünk vezetősége fontosnak tartja az információ átadását mindkét térségünkben, jelen esetben a Felső-Répcementi térségben, Csepregen.

„HFS Tervezői Fórum” 2015. szeptember 21. Lukácsháza.

Témakör: Az Egyesület általában 500.000 és 2.000.000 Ft közötti összegű projekteket tervez, kivéve a hálózatos projektek esetét, amikor minimum 2-3 település civiljei/önkormányzatai/vállalkozói fognak össze, azonban nem pusztán együttműködési megállapodás keretében, hanem olyan módon, hogy minden érintett településen megvalósítanak valamilyen programot/fejlesztést. Jelen fórumunkra összeállítottunk egy problémafa-célfa elemzést, amely tartalmazza az adottságokat (amelyek olyan negatív dolgok, amelyek fejlesztése lehetséges); célokat (olyan távlati célok, amiket el akarunk érni) és eredményeket (amelyek a tényleges, konkrét eredményeket tartalmazzák). Szektoronként meghatároztuk azt is, hogy milyen jellegű projekteket várunk a pályázóinktól.

„HFS Tervezői Fórum” 2015. szeptember 23. Bük.

Témakör: A fórum témaköre megegyezett a szeptember 21-i fórumon elhangzottakkal. Az Egyesületünk vezetősége fontosnak tartja az információ átadását mindkét térségünkben, jelen esetben a Felső-Répcementi térségben, Bükön.

„Vidékfejlesztési Fórum” 2015. október 22. Lukácsháza.

Témakör: A fórumon képviseltették magukat a Vas megyei HACS-ok, továbbá részt vett még Pálffy Tamás a Bük, Bükfürdő Közhazsnú Turisztikai Egyesület menedzsere, Kevy Albert az Őrségi Nemzeti Park Ökoturisztikai és környezeti nevelési osztály vezetője, valamint Balogh Károly Zsolt a Vas megyei Turizmus Szövetség elnöke, Kovács István az MNVH elnökségi tagja, Zágorhidi-Czigány Ákos MNVH referens és Nagy Zsófia NAK vas megyei referense. A szereplők azért jöttek össze, hogy összegezzék a 2007-2013-as fejlesztési időszak eredményeit, levonják a konklúziókat, illetve megállapodtak abban, hogy a jövőben szükség van együttműködési rendszer felépítésére mind gazdasági szempontú

érdekeket figyelembe véve, mind pedig amiatt, mert sokkal hatékonyabban lehet eredményeket elérni, akkor, ha a rendelkezésre álló erőforrásokat összehangolják a szereplők.

„Térségi tájékoztató Fórum” 2016. március 3. Lukácsháza.

Témakör: Az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület által felvázolt stratégia főbb elemeinek bemutatása és megvitatása.

8

1. „Helyi értékből helyi termék” – A helyi szinten megjelenő egyedi érték köré felépülő egész évet kitöltő programsorozat. Ez a helyi érték lehet egy program, egy tárgy, egy foglalkozás, bármi, ami adott szinten megőrzésre érdemes és alkalmas.

2. Fiatalok helyben maradásának erősítése. –az általános iskolából kilépő korosztály számára megteremteni azt az életteret, ahol a szabadidejét közösségben, kulturált körülmények között töltheti. Erősíteni az identitásukat, hogy a felsőfokú tanulmányok befejezését követően a térségbe visszatérjenek, és a következő stratégiai pontra is átvézetve, ezen fiatalok vállalkozóvá válásának segítése.

3. Vállalkozóvá válás segítése – segítségnyújtás egy induló vállalkozás fejlesztéséhez, megismertetéséhez.

„HFS Eredmény bemutató Fórum” 2016. március 21. Lukácsháza.

Témakör: A Helyi Fejlesztési Stratégia előkészítés eredményének, a HFS „draft” verzió bemutatása. Bolfán Csaba az Egyesület elnöke elmondta, hogy előreláthatólag a civilek és az önkormányzatok támogatottsága 90%-os, míg a vállalkozók támogatottsága pedig 50+10%-os intenzitású lesz, de ez még változhat.

„Fejlesztési Fórum” 2016. március 24. Lukácsháza

Témakör: Térségi fejlesztési igények aktualizálása, szeretné az Egyesület felmérni a térségi igényeket, és a hajlandóságot az együttműködésre csapadékvíz elvezetési és turisztika témában. A megjelent polgármesterek megállapodtak a közösen, konzorciumban végrehajtott települési csapadékvíz elvezetés, energetikai-, turisztikai fejlesztésekben, akár térségen átnyúlóan is. Egyetértettek abban, hogy a felvázolt Stratégia főbb elemeinek támogatása valósuljon meg LEADER forrásból, míg a többi fejleszteni kívánt területet a hozzá kapcsolódó Operatív Programokból próbálják pályázati úton, illetve önerővel fedezni. A Megye képviselőjében résztvevő meghívottak együttműködésükről biztosították a polgármestereket.

A térségből a tervezési munka során a következő táblázatban szereplő mennyiségű és bontású Projekt adatlapot dolgoztunk fel

Projektötlet adatlap gyűjtés					
		E-mail	Személyes	Térségi	Összesen:
Szférák	Köz	5	6	123	134
	Civil	5	7	0	12
	Vállalkozói	4	2	0	6
Összesen:		14	15	123	152

2. Tábla: Projekt adatlapok száma

Bontásban, témák szerint a következő módon alakult az adatlapok összetétele:

Térségi projektötlet adatlapok témakörök szerint						
Térség	Össz. Projekt adatlap	Általános	Specifikus			
			Gazdasági	Társadalmi	Környezeti	Esélyegyenlőségi
Felső-Répcementi	108	108	8	13	23	7
Írottka Natúrpark Program	15	13	9	3	5	1

3. Tábla: Projektötletek területek szerint

A fenti Táblázatból is jól kiolvasható:

- Az önkormányzatok alapfeladataik ellátásán túli társadalmi kötelezettségeik hiánypótlására keresnek lehetőséget, pénzt (járdát, ravatalozót, tér, játszótér, rendezvények)
- A vállalkozók saját elképzeléseik szerint, minél több és magasabb összegű támogatást igényelnének eszköz vásárlásra és technológia bővítésre (gép, telephely, jármű)
- Civilek saját tevékenységeik, alapcéljaik eléréséhez keresnek támogatást (hagyományörzés, rendezvények)

Összegezve, a projektötletek egyéni ötleteket, saját kútból fakadó fejlesztéseket, projekteket tartalmaznak. Még a vállalkozói szint sem egyeztet, tervez összehangolt fejlesztéseket, egymást erősítő beruházásokat. Egyéni konzultációk alkalmával sokszor tisztázódott, nincsenek tisztában a pályázati rendszerekkel, feltételekkel az ügyfelek. Ötleteikhez kapcsolódó pályázatok ismertetése után sokan lemondólag nyilatkoznak. Fő visszalépési okok:

- Kelet Magyarország pályázati intenzitása helyett, szembesülnek, térségünk esélyeivel
- Előfinanszírozási nehézségek vannak szinte minden mikro vállalkozónál
- Előkészítési és menedzsment tudás hiánya állandó probléma mindenkinél
- Nem finanszírozható egy szakember 2,5 % díjból, akit önkormányzatnál ráadásul, alkalmazni is kellene hozzá

2. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A Vas megye észak régiójában, HACS-unk területén a 2013-as adatok alapján 16957 fő él vidékies térségben. A két statisztikai kistérségben 31 település található, mely közül egy, Kőszeg emelkedik ki közülük, 12000 fő körüli lakosságával. A Kőszegi kistérségben így 16 település, a Felső-Répcementi kistérségben 15 település található. Térségünk Ausztriával határos régiója Magyarországnak, mely hagyományait és történelmét, lakosságát illetően a mai Burgenlanddal mutat hasonlóságot, mely egykor az Őrvidék nevet viselte. Falvaink közt találunk magyar, horvát, sváb, katolikus és evangélikus településeket a legváltozatosabb összetételben. Történelmük, hagyományaik, gondolkodásmódjukat, világlátásukat és egymás mellett élés képességét örökítő képessége teszi fejlesztési szempontból, homogénné régiónkat.

Belső, térségi migráció nem számottevő, város és vidék közt, ugyanannyi a ki és betelepülők aránya. Külső migrációs folyamatokat tekintve, a térségébe érkezők száma meghaladja az azt elhagyók számát, ugyanakkor probléma, hogy a fiatal, aktív betelepülők csak alvóhelynek, ugródeszkának tekintik a térséget ausztriai boldogulásukhoz. A helyi népesség egészében kor és képzettségi gond van. Ez abból fakad, hogy a távozók az aktív, fiatal, kvalifikált réteg képviselői, míg a letelepedők az idősebb, a nyugalmat, pihenést keresők köréből kerülnek ki. Ez a jelenség a térség lakosságának korösszetételének alakulását kedvezőtlenül befolyásolja. Ennek egyik eredményeként, egyre kevesebb gyermek születik a térségben.

Az értékesítésre kerülő ingatlanok nagy százalékát Bük és Velem környékén nyugdíjas korú külföldiek vásárolják meg és a közvetlen főutak melletti települések esetén keleti térségekből érkező magyarok, akik csak hálóhelyül használják azokat, ausztriai munkahelyük eléréséhez. Bérletások nincsenek a térségünkben. Számos településen megfigyelhető jelenség azonban a külterületi beköltözés. A Kelet-Magyarországról, Romániából érkezők a zártkertekbe, szőlőkben vesznek hétvégi házakat, amelyeket lakás célra használnak, míg tovább nem tudnak költözni, ausztriai munkahelyük közelébe. Ezzel a meglevő táji, természeti értékeink károsodnak csak.

A térség etnikailag és kulturálisan erős, Őrvidéki hagyományait őrizve, befogadó szellemisége és egymás mellett élni tudás képessége minden népcsoportnál adott. Békében és hagyományai megőrzésével él együtt a többséget alkotó magyar ajkú lakosság mellett a határvidék gradistyei horvát lakossága, a német, a sváb és a cigány kisebbség.

Hátrányos helyzetű csoportok vizsgálata a következő eredményeket hozta:

- A leginkább veszélyeztetett csoport a romák. Ők inkább a Felső-Répcementi Kistérségben találhatók meg, önszerveződésük csupán Csepregen és Bükön érte el az önálló kisebbségi önkormányzat megalapításához szükséges szintet, de népességen belül, mintegy háromszorosára emelkedett arányuk.

	2001	2011
A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) ,	2 (országos)	3,2 (országos)
	0,6 (Vas megye)	1 (vas megye)
	0,4 (UTIRO)	1,2

4. Tábla: Roma népesség aránya

- Az egyedülálló időskorúak száma magas a térségben, akiknek az alapellátása csak részben megoldott, infrastrukturális hiányosságok miatt
- A térségi fogyatékkal és tanulási nehézséggel élők ellátása inkább a városra Kőszegre koncentrálódik, alapellátásuk és szervezeteik ott találhatók
- A nők munkához való jutása nem jelent problémát, aki akar, talál munkahelyet közülük
- Egyéb hátrányos helyzetű társadalmi csoportok nem jellemzőek a térségre.

A HACS területén magas az alacsony képzettségűek aránya és ezzel együtt hatalmas a lemaradás a közép és felsőfokú végzettséggel bírók számában, ami igazolja a migráció kedvezőtlen voltát.

Az alábbi számok jól mutatják a térségben a humán erőforrás fejlettségének, fejlődésének irányát. Vonzó élettér, lehetőségek kialakítása hiánya, a képzett rétegek (kiemelten a fiatalok) helyben tartását és vállalkozási lehetőségek teremtését nem segíti, valamint a helyi szemléletformálás, képzés színvonalának minőségét mutatja. (lásd, Iskolázottsági tábla)

	2001-es adatok alapján (%)	2011-es adatok alapján (%)
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebbek aránya	31 (UTIRO)	30,5 (UTIRO)
	27,5 (Vas megye)	27 (Vas megye)
	26 (országos)	25 (országos)
Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya	6,8 (UTIRO)	11,3 (UTIRO)
	10,5 (Vas megye)	15,5 (Vas megye)
	13 (országos)	19 (országos)
Legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya	28,4 (UTIRO)	39,2 (UTIRO)
	37 (Vas megye)	46 (Vas megye)
	39 (országos)	49 (országos)

5. Tábla: Iskolázottsági mutatók

	2004	2014
Állandó népességen belül a 0-14 évesek aránya (%)	15,2 (UTIRO)	12,6 (UTIRO)
	14,9 (Vas megye)	14 (Vas megye)
	16 (országos)	15 (országos)
Állandó népességen belül a 60-x évesek aránya (%)	22 (UTIRO)	25,6 (UTIRO)
	21 (Vas megye)	25 (Vas megye)
	21 (országos)	23 (országos)
Öregségi mutató, (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)	1,45 (UTIRO)	2,01 (UTIRO)
	1,4 (Vas megye)	2 (Vas megye)
	1,35 (országos)	1,55 (országos)

6. Tábla: Kormutatók

	2001	2011
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	59,5 (UTIRO)	62,9 (UTIRO)
	63 (Vas megye)	62,9 (Vas megye)
	52 (országos)	59 (országos)
Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%), (Naponta ingázók (eljárók) aránya a foglalkoztatottak százalékában)	59,5 (UTIRO)	64,5 (UTIRO)
	38 (Vas megye)	44 (Vas megye)
	30 (országos)	34 (országos)

7. Tábla: Munkaerő foglalkoztatottsági mutatók

Térségünk valamennyi kor mutatója rosszabb a megyei és országos átlagnál (lásd, Kormutatók Tábla) és az eljárók aránya majdnem az országos átlag kétszerese. Népsűrűségünk alacsony, noha kissé növekedett, de az egyike a legritkábban lakott kistérségeknek nálunk található. Még a kistérségen belül is igen nagy különbségek vannak a lakosság számát tekintve. Az elmúlt 10 évben (2001-2011) a 30 település közül Bő, Bük, Cák, Lócs, Lukácsháza, Gyöngyösfalu, Gó, Ólmod, Peresznye és Velem népessége növekedett, a többi változó mértékben csökkent vagy stagnált.

A térség feminitási indexe 1033, amely megyén belül viszonylag kedvező, de a növekvő tendencia kedvezőtlen. 1990-hez képest növekedett a „nőtöbblet”, bár kisebb mértékben, mint a megyében. A kistérség vándorlási pozitívuma okot ad a bizakodásra, hiszen a bevándorlás valamelyest javítja, a nemek arányát, mivel a vándorlók többsége férfi és fiatalabb korú.

A legfontosabb problémák és kihívások demográfiai szempontból a következők:

- A lakosság megtartásához szükséges vállalkozásteremtés, a vállalkozások indításának akarata alacsony szintű, mert egyszerűbb Ausztriából megélni alkalmazottként.
- A család- és közösségbarát településfejlesztés és lakhatáshoz jutás biztosítása nem elégséges.
- A magasan kvalifikált szakemberek elvándorlásának megakadályozása, ill. visszacsábításuk nem hatékony.
- A gyerekvállalási kedv növelése, létbizonytalanság csökkentése, közösségbe ágyazás szükséges a demográfiai folyamatok kedvező irányú változásához.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

14

4.1 Helyzetfeltárás

A térség általános jellemzői

Az "Nyugat Kapuja" HACS - ot, a volt Írott - Kő Ereje LEADER (Kőszegi) és a vele együttműködő Felső - Répcementi Kistérség kezdeményezték, hogy a térség természeti, kulturális értékeit és a vidéki élettér örökségeit megőrizve és hasznosítva egy fenntartható társadalmi-gazdasági környezetet építsenek ki.

A LEADER térséget alkotó 30 település (a 2014-es adatok alapján 16.957 fő lakónépességgel) a Nyugat-Dunántúlon, Vas megyében, a megye északi részén terül el, két osztrák határátkelőhellyel (Kőszeg, Bozok). Szomszédos kistérségei: északon a Soproni, keleten-délkeleten a Sárvári, délen a Szombathelyi kistérségek.

A térség erősen aprófalvas szerkezetű. A 30 településből 26 lakossága nem éri el az ezer főt, közülük 22 lakossága 500 fő alatti. Csak Bük, Csepreg, Gyöngyösfalu, Lukácsháza tartozik a nagyobb települések közé, lakosságuk 1-5 ezer fő közötti. A két kistérségben két város, Csepreg és Bük található. 2 településen működik középiskola, csak 2 településen piac és 4 településen benzinkút. A térséget a 84-es és a 87-es számú főútvonalak szelik át, jelentős forgalommal.

		2004	2014
Épített lakások az éves lakásállomány százalékában (%)	UTIRO	2,7	0,1
	Vas megye	1,4	0,3
	Országos	1,2	0,2

8. Tábla: Új lakásépítési hányados

A geopolitikailag, 30 településből 20 település a Kőszegi járáshoz és 10 település a Sárvári járáshoz tartozik. A térségben az önkormányzatok együttműködése elsősorban a hatósági, igazgatási, közoktatási, közművelődési, háziorvosi és házi gyermekorvosi társulások, valamint fogászati ellátás céljából szerveződött eddig. Egyéb szolgáltatások csak a környező városokban érhetők el.

Térségünk gyógyvízkincsét, kiemelt turisztikai célpontként, az európai hírű Bük-fürdő biztosítja. A kőszegi kistérség teljes egészét lefedő Írott-kő Natúrpark a térség második legnagyobb turisztikailag értelmezhető attrakciója.

A földrajzi jellemzői, földhasználati módok, térség környezeti állapota szerint adottságaink:

- 5 db országos jelentőségű természetvédelmi terület és
- 1 db országos jelentőségű tájvédelmi körzet
- 28 db helyi jelentőségű védett természeti terület.
- A terület gazdag védett növény (84 faj)- és állatfajokban (166).
- A fokozottan védett csak itt élő fajok száma 16 db
- Natura 2000 területei: a Kőszegi-hegység, a Gyöngyös-patak és Kőszegi Alsórét, valamint az Ablánc-patak völgye, mint kiemelt jelentőségű, különleges természet-megőrzési területek.
- Egyedülálló szubalpin klíma, vonzó természeti környezet és különleges természeti értékek találhatóak nálunk
- A levegő tisztasága jó, nincsenek a térségben szennyező ipari üzemek, többször felmerült már a klimatikus gyógyhelyé minősítése a Kőszegi hegységnek.
- Vizek állapota általában jó. Fő vízfolyása a Répce és a Gyöngyös, az Alpok keleti lábainál eredő kis folyók. A pannon körü rétegek és a rájuk települő kavicsos hordalékkúpok is jelentős mennyiségű réteg vizet tárolnak a két folyó övező vidék kiemelt vízbázisnak tekintett védett terület. A felszíni vízfolyások vízminősége I. osztályba sorolható, országosan szinte csak itt van elegendő mennyiségű oldott ásványi anyagot illetve oxigént tartalmazó édesvíz, amely folyóvízi haltenyésztés céljára tenné alkalmassá.
- Híres foglalt források találhatóak a térségben (pl. Hétforrás, Hörman forrás, Mohás forrás).
- A patakok esetében a parti mocsarasodás jelent problémát, illetve a lefolyás biztosítása, az épített környezet megóvása érdekében is megoldásra vár. (belterületi árvízi problémák)
- A térség zajterhelése a megengedett határon belül mozog.
- Közúttal kapcsolatos szennyezés csak a 84-es és 87-es számú főútvonal menti 4-4 települést érinti.
- A területünk természetvédelmi szempontból az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területét képezi.
- Környezetvédelmi programmal több település rendelkezik.
- A természeti erőforrások közül ki kell emelni a Bük határában 1957-ben szénhidrogén kutatás közben feltárt termál karsztvizet. Az ezer méteres mélységből, a devon körü dolomitból feltörő 58 C-os, Ca, – Na,- hidrogén-karbonátos jellegű, fluorid-tartalmú, 35,5 nkf keménységű és 3000-4500 mg/l összes oldott anyag tartalmú termálvíz kiválóan alkalmas gyógyászati célokra. Lényegében erre a bázisra települt a büki gyógyfürdő – gyógy idegenforgalom, a maga 800.000-es vendégéjszaka számával, melynek hatása döntő a térségünk fejlődése szempontjából.

Környezet és tájvédelem

A hulladékgazdálkodási szempontból a térség általános háztartási hulladékának gyűjtése megoldott, térségi lerakókban elhelyezhető. A szelektív hulladékgyűjtés a kőszegi járásban működik (műanyagpalack és üveg gyűjtésre korlátozódik), a sárváriban nem érhető el. A lakossági veszélyes hulladék elhelyezése nem megoldott. Kommunális hulladéklerakók: a Felső - Répce menti kistérségben

megoldott, a Kőszegi kistérségben a nagyobb legális hulladéklerakó a ciklus végére megtelik. Hulladékszigetek kialakítása folyamatosan történik, de nyílt hulladékudvara nincs a térségnek.

A szabadban történő égetés a levegőtisztaság védelme érdekében helyi illetve országos rendeletekben szabályozott.

Szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya (%)	UTIRO	Vas megye	Országos
	31,9	33	38

9. Tábla: Szelektív hulladékgyűjtés hasonlító tábla

		2008	2014
A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya (%)	UTIRO	0	0,6
	Vas megye	4	8,4
	Országos	2	8

10. Tábla: Gyűjtött szelektív, szilárd hulladék arány

Gazdasági környezet, közösségi infrastruktúra

A települések számos eredményes tematikus együttműködést valósítottak meg az elmúlt időszakban a közműberuházások (vezetékes víz, gáz, szennyvíz, telefon) terén. Teljesen kiépített a kőszegi kistérségben a vezetékes víz, szennyvízcsatorna, földgáz, telefon, a belterületi csapadékvíz elvezető árokrendszer, aszfaltozott járda- és úthálózat. A Felső-Répcementi kistérségben 11 településen azonban a teljes közművesítés még nem fejeződött be, ami a térség nyomasztó hiányossága! Az említett kistérség lakásainak 60%-ban szennyvízelvezetés nem megoldott, csak egyéni szennyvízkezelés található. A lakásállomány több mint felében már használnak vezetékes gázt. Bár ebben néhány település mutatói elmaradnak a térségi átlagtól. Általános a széles sávú Internet, a kábel tv hozzáférhetősége.

A kistérség közúti hálózata megfelelő sűrűségűnek mondható, a települések közti összeköttetés és a főutak elérése megoldott – emellett természetesen vannak települések, melyek megközelítése a periférikus helyzet következtében nehezebb/lassúbb. Előnyös a megyeközpont gyors elérhetősége. A mellékúthálózat minősége a magyar átlaghoz hasonló, Ausztria mellett vizsgálva azonban gyengének minősíthető. Térségi kerékpárút hálózat csak Bük térségében, illetve a Hegyaljai települések egy részén található összesen 32 km hosszban.

Turizmus, vendéglátás

A térségben a turisztikához kapcsolódóan Bük - Bükfürdőn kívül jellemzőek a vendégházak, panziók, magánszálláshelyek, üdülőházak, csárdák, éttermek, borkóstolóhelyek kialakítása, működtetése. Bükfürdő területén, a vendégkoncentráció okán a három illetve négy csillagos, hotel rendszerű szálláshelyek viszik a prímet. A térségi vendégéjszakák eloszlását és összetételét vizsgálva is teljes borulást figyelhetünk meg.

17

UTIRO	2004	2014
Kereskedelmi szálláshelyek szállásférőhelyeinek száma (db)	4 660	5 420
Egyéb (2009-ig magán) szálláshelyek férőhelyeinek száma (db)	3 744	3 238
Falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma (db)	3 172	451

11. Tábla: Szálláshelyek típusának összehasonlítása

Látható, hogy míg a kereskedelmi szálláshelyek száma bővül, szolgáltatásaik színvonala emelkedik, addig a falusi vendéglátás, ami foglalkoztatási, vállalkozási szempontból a legfontosabb lenne számunkra kedvezőtlenül változva, szinte hatodára esett vissza.

UTIRO	2004	2014
Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db)	506 288	687 299
Vendégéjszakák száma az egyéb (2009-ig magán) szálláshelyeken (db)	111 224	99 889
Vendégéjszakák száma a falusi szálláshelyeken (db)	13 569	9 462

12. Tábla: Vendégéjszakák alakulása

A vendégéjszaka szám nem esett ekkorát a kis szolgáltatók esetén, de látható a wellness szektor ereje, dominanciája a térségben. Probléma, hogy a falusi szálláshelyek és vendéglátóhelyek szolgáltatásainak

színvonalemeléséhez szükséges erőforrások nehezen teremthetők elő. Általános a Vas megye Turizmus Szövetség véleménye, hogy térségünkben is kevés a kapcsolt attrakció.

A helyi érték, kulturális örökség részét képezi az épített környezet is, mely komoly erőforrása is lehet a régióknak, számos idegenforgalmi kapcsolódási lehetőséggel. Számos műemlék, műemlék-jellegű épület, templom, kastély, kegyhely, irodalmi és tudományos emlékhely található itt, de azok tulajdonviszonyai, romló állaguk és hasznosításuk ellentmondásossága legalább annyi probléma forrása, mint amennyi közvetlen előnnyel ittlétük jár ma.

Probléma, hogy az épített örökségek jelentős része kihasználatlan, veszélyben van, és hiányzik a kihasználtsághoz szükséges kooperáció.

Munkanélküliség, foglalkoztatottság

A térségben kevés a munkahely, kicsi az önfoglalkoztatottság. A foglalkoztatási ráta így alacsonyabb, mint az országos átlag: 59.5%. Ennek oka az ausztriai munkavállalás, mely becsült száma elérheti 10-15%-ot is. Regisztrált munkanélküliek száma alacsony: 281 fő, ami a kőszegi kirendeltségen mérve, a városi munkakeresők számát is tartalmazza. A munkanélküliségi ráta teljes járásra: 2,5%, viszont ebből a tartós munkanélküliek aránya magas és növekszik (40,9%). Ami arra utal, hogy csak az nem dolgozik, aki képtelen munkahelyi munkavégzésre.

A mikro vállalkozások nagy része kényszervállalkozó, (biztonsági őr, képviselő, termék értékesítő), a mezőgazdasági őstermelők száma csökken, aki termel, az is döntően csak jövedelemadó fizetés kerülesi céllal váltja ki az igazolványt. Az önkormányzatok és az általuk fenntartott intézmények foglalkoztatnak még nagyobb számban munkaerőt és ez rossz tendencia.

A felsőfokú és középfokú végzettségűek számára a térségben nagyon kevés a munkahely, vagy az rosszul megfizetett. Ők elvándorolnak, vagy ingáznak a környező városokba, Ausztriába.

Iskolázottság alapján legnagyobb százalékban az általános iskolai és szakmunkás végzettségűek köréből kerülnek ki a munkanélküliek.

Munkaerő piaci szempontból egyértelműen kedvezőtlen, hogy csökken a népesség gazdasági aktivitása. Mindez a népesség folyamatos elöregedése – egyre többen vannak a 60 év felettiek, a nyugdíjasok, vagyis inaktívak – másrészt, a munkába állás kitolódása okozza. Mindeközben folyamatosan csökken a gyermeklétszám, egyre több az eltartott.

Regisztrált őstermelők száma (fő)	689 (2009 év)	598 (2014 év)
Működő egyéni vállalkozók száma (fő)	626 (2008 év)	496 (2012 év)
Működő társas vállalkozások száma (db), 2010-ig	371 (2008 év)	391 (2010 év)
Működő társas vállalkozások száma (db), 2011-től	405 (2011 év)	400 (2012 év)

13. Tábla: Vállalkozások számának alakulása 2009-2014 közt

Civil szervezetek, közösségi élet

- A civil szféra térségi működésének megerősítése fontos cél, mert a civil szervezetek és szerveződések nagyban fokozhatják a lakossági társadalmi és gazdasági aktivitását, erejét. Hozzájárulhatnak a színes települési-térségi kulturális élet kialakulásához; és partneri viszony esetén nagy segítséget nyújthatnak a helyi önkormányzatoknak is – sok esetben átvállalva, ill. megkönnyítve azok kötelező feladatellátását is. A szektorjelentős forráshiánnyal küzd.

A térségben számos non-profit és civil szerveződés alakult az elmúlt években. Ezekből az elmúlt időszakban 3 olyan térségfejlesztő szervezet emelkedik ki, amelyek céljaik között megjelent az integrált vidékfejlesztés és a környezeti fenntarthatóság is. Sajnos, pénzügyi és személyi hiányosságaik miatt gyakorlati tapasztalattal még nem rendelkeztek ezek alkalmazásában. (Kőszeg Város és Vonzáskörzete Többcélú Kistérségi Társulás, Felső-Répcementi Többcélú Kistérségi Társulás, Írott-kő Natúrparkért Egyesület). Mára már csak az Írott-kő Natúrparkot képviselő INE maradt közülük, aki tudatos, aktív térség fejlesztési politikát folytat.

A civil szervezetek többsége hagyományőrző, kézműves, asszonykórus, kertbarát, borbarát, vallási, kulturális, sport, környezetvédő, és időseket felkaroló céllal tevékenykedik. A civil szféra aktivitása a térségben főleg a nagyobb településeken koncentrálódik. Több település (pl. Kiszidány és Kőszegpaty, Iklanberény, Lócs) egyáltalán nem rendelkezik civil szervezettel, és néhány településen csak egy-egy szervezet alakult. Legerősebbek ezen a területen is az ezer fő feletti települések, mint Lukácsháza, Csepreg, Bük. A térség kulturális arculatának alakításában a nagyszámú horvát és német nemzetiségi és az egyházakhoz kapcsolódó szervezetek igen gazdag, komoly értékekkel járulnak hozzá. A legjelentősebb szervezetek az elmúlt időszakok pályázói közt is megtalálhatóak.

Legjelentősebb partnereink voltak:

- Lukácsházi Borbarát Hölgység Egyesülete
- Írott-kő Natúrparkért Egyesület
- Szébb Holnapért Egyesület, Csepreg
- Lukácsházi Községi Sportkör
- Bük Városszépítő Egyesület

UTIRO Térségfejlesztő Egyesület

A Nyugat Kapuja HACS 2008-ban két kistérség településeinek (31) (a Kőszegi és a Felső – Répce-menti Kistérség) bevonásával alakult, azonban a Kőszegi Kistérség meghatározó települése Kőszeg, nagysága folytán, nem vehetett részt a programban. Az egyesületét az UTIRO-t 74-en alapították, jelenlegi tagjainak száma 84 fő. Az alapítástól kezdve 19 tag lépett ki és 30 tag lépett be, elsősorban a helyi termelők, vállalkozók köréből jött a növekedést biztosító tagság. A HACS és az Egyesület fő célja a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása, valamint a HVS - en túlmutató közösség- és hálózatépítő együttműködések kialakítása, a helyi értékek népszerűsítése, vásári megjelenések szervezése volt. A munkaszervezet további célkitűzése volt az elmúlt években és lesz a jövőben is, hogy azokat a fejlesztési szükségleteket, amelyek a stratégiában szerepelnek, de nincs rá megvalósító helyi menedzsmentvállalkozás vagy nonprofit hordozószervezet, ott a fejlesztéseket előkészítő lépésekkel elősegítse. Ilyen „elhúzódó” fejlesztési szükségletnek minősült a helyi értékek összegyűjtése, népszerűsítése, termékké fejlesztése, egy közös térségi „brand” kialakításának segítése, amivel a térség felhívhatja magára a figyelmet országos szinten is, valamint a helyi lakosság szemléletformáló és tudatosítási képzése. Ennek kapcsán az elmúlt 6 évben több mint 40 alkalommal vásári megjelenéseket szerveztünk, kialakítottunk egy egységes „UTIRO LEADER” térségi arculatot és megjelenést, saját vásári standok készültek a helyi termékek árusítására, értékek bemutatására, jelen voltunk szinte valamennyi térségi rendezvényen. Ennek eredményeként, vidéken, sokak számára ismerős a LEADER szó és munkaszervezetünk munkája.

Térségi hálózatos fejlesztő tevékenységünk során az UTIRO LEADER Egyesület aktívan részt vett a Kőszegi és a Felső - Répce-menti Foglalkoztatási Paktum létrehozásában, annak stratégiai tervezésében, a Kőszeg és Vidéke Vállalkozói Platform és a Csepregi Kistérség Gazdasági Platform kialakításában, az Írott-kő Program és a Felső - Répce-menti Fejlesztési Konceptió megalkotásában. Aktív szerepet vállalt a Vas megyei Vidékfejlesztési Fórum megalakításában, annak munkáját meghatározó szereplője a HACS és egyesületünk elnöke. Pártoló tagjai vagyunk a Vas megyei Turizmus Szövetségnek, melynek Szelíd turisztikai munkacsoportját szintén az egyesületünk elnöke vezeti.

A mára már UTIRO Térségfejlesztő Egyesületnek nevezett egyesületünk jó kapcsolatot alakított ki olyan térségi szintű elsősorban turisztikai koordinációt és turisztikai vonzerők fejlesztését végző szervezetekkel, akik jelentős szerepet töltenek be a helyi civil szervezetek összefogásában, hazai és nemzetközi együttműködések kialakításában, valamint a térségi identitás és vonzerő megerősítésében: Írott-kő Natúrparkért Egyesület, Bük - Bükfürdő Közhasnú Turisztikai Egyesület, mint helyi TDM szervezet, valamint a Vas megyei Turizmus Szövetség, illetve a Vas megye Civil Információs Centrum.

Az Egyesület vállalt animációs tevékenységei közt megemlíthetjük a két térség természetes jármódokhoz köthető turisztikai útvonal fejlesztését, kitűzését, promotálását Utazás kiállításon. Saját nemzeti civil alapos pályázatunk révén segítettük, egy éven keresztül, térségi civil szervezetek, egyesületek, alapítványok elindulását, pályázatait. A tervezési időszakhoz köthetően aktívan hozzájárultunk szervező munkánkkal két térségi nonprofit vállalkozás, illetve egy szociális szövetkezet alapításához.

A legfontosabb általános problémák a következők:

- A természeti, kulturális, történelmi adottságok, a helyi értékek (épített, a tárgyi és szellemi) jelentős része még mindig kihasználatlan, hiányoznak az ezek kihasználásához szükséges nagyobb beruházások, az összehangolt és integrált fejlesztések. A térségben aktív humán és pénzügyi erőforrások szintje még mindig alacsony.
- A mezőgazdasági termékek feldolgozása és értékesítése terén a meglévő együttműködések pénzügyi forrásai korlátozottak, hiányoznak az együttműködések bővítéséhez, és az új, minőségi, helyi specialitás termékek bevezetésében partner helyi termelők, az termékfejlesztést célzó integrált projektek hordozó-szervezetei.
- A mikro- és induló vállalkozók tőkehiánnyal küzdenek, hiányzik az innovációt segítő háttér. Nincsenek összehangolva a mezőgazdaság és élelmiszeripar (termékek), a kultúra (nemzetiségi kultúra, helyi népszokások) és a környező táj által nyújtott lehetőségek, az erőforrások egymásra építésén alapuló szinergiák kiaknázása alacsony határfokkal működik.

A legfontosabb lehetőségek, általános kihívások a következők:

- Jól működő helyi információs rendszerek segítségével, egységes térség-menedzsmenttel biztosítani a helyi értéket előállító mikro vállalkozói hálózatok, szövetkezetek (értékesítő-, beszerző-, feldolgozó-) versenyképességét és ezzel új munkahelyek létrejöttét;
- A vállalkozókat összefogó hálózatok működtetése és a kidolgozott integrált fejlesztési koncepciók – a helyi értéket képviselő falusi-, lovas-, öko-, családi turizmus iránti keresletnövekedéssel összefüggésben a mezőgazdasági tevékenységek, a falusi életmód felértékelése a helyi közösség érdekében, a helyi lakosság körében, amely kiegészítő jövedelemszerzésre biztosít lehetőséget;
- A helyi értéket képviselő önkormányzati házak és gazdasági épületek folyamatos felújítása, közösségi, gazdasági célú hasznosítása.

Legfontosabb problémák és kihívások környezeti szempontból:

- A környezettudatos szemléletmód fejlődése és a megújuló energiák hasznosításának elterjedése lassú, valamint az önkormányzatok és vállalkozások szintjén a környezetkímélő technológiák alkalmazása pénzügyi nehézségek miatt, alacsony szintű.
- Nem hangsúlyos az óvodákban és az iskolákban a környezeti nevelés, de felnőtt társadalomjelentős része sincs tisztában a környezetvédelem jelentőségével. A közösségi szemlélet visszaszorulóban van, a települések egyedi megoldásokat keresnek.
- Sok az illegális hulladéklerakó, a környezeti állapot romlik a térségben.
- A műveletlen kis gyümölcsösök és földterületek száma magas. Az eladó, funkció nélküli ingatlanok száma nő, ezzel romlik tájhasználatunk.
- A mezőgazdasági területek túlnyomó többsége néhány nagyobb gazdálkodó, ill. gazdasági társaság kezelésében van (500-tól 4000 hektáros méretekben). Nem jelentéktelen azonban a kb. 1000 hektáros biogazdálkodás megléte sem. A megtermelt mezőgazdasági termékek csak

kis mértékben kerülnek a helyi üzemekben feldolgozásra, nagyrészüket az Európai Unió területén kerül értékesítésre. Szinte teljes mértékben visszaszorult a földhasználatához kötött állattartás, a kistermelők esetében ennek a száma szinte csak jelképesnek mondható. Csupán néhány fiatal gazdálkodó ismerte fel ezen ágazat jövőbeli jelentőségét.

A legfontosabb problémák és kihívások a gazdasági környezet, közösségi infrastruktúra szempontból a következők:

- A belterületi utak és járdák közel fele felújításra szorul. Kerékpározható utak hiánya érezhető
- A térség oktatási intézményrendszere alapvetően nem tér el az országos ellátottsági szinttől, s tükrözi az ugyancsak országosan hasonló kedvezőtlen demográfiai folyamatokat. A jellemzően alacsony gyermeklétszám miatt nem minden településen, csupán egy-két településen található óvoda és még kevesebb településen általános iskola, melyek nagy része felújításra, korszerűsítésre szorul, vagy bezárásra kényszerül.
- A térség közszolgáltatási és egészségügyi, szociális alapellátásai, alapszolgáltatásai a nagyobb települések kivételével nehezen biztosítják az esélyegyenlőséget a hozzáférhetőség hiányosságai miatt.

A legfontosabb problémák és kihívások a közösségi élet szempontból a következők:

- A civil szervezetek megszólító- érdekegyeztető- kooperatív- és koordináló képessége gyenge, a lakosság aktivizálását nehezen segítik elő.
- A civil társadalom szerveződésében kulcsszereplő helyi értelmiségiek száma alacsony, azok szűk része vesz csak részt a közéletben, civil szervezetek, közösségi programok munkájában.
- A szervezetek által nyújtott programok és leginkább a helyi értéken, hagyományokon alapuló (települési, nemzeti, egyházi) programok csak szűk kört tudnak bevonni a közösségi életbe.
- A legtöbb településen hiányzik a közösségi élet szervezéséhez, civil szervezetek működését segítő fizikai közösségi tér.
- A szektorjelentős forráshiánnyal küzd.

Összegzés

A Nyugat Kapuja HACS működési területén az elmúlt 8 évben számos fejlesztést hajtott végre partnerségével közösen. Több mint egy milliárd forint értékű pályázati forrást vont be és helyezett ki, mintegy 150%-kal felülmúlva tervezett irányszámait. Olyan sikeres fejlesztések tartoznak hozzá, melyeket a települések, azok lakossága, ismer, használ, vagy vállalkozói jövedelemtermelő képességét fokozzák. Munkaszervezete, az UTIRO Térségfejlesztő Egyesületmunkáját elismerve, az Irányító Hatóság Záró beszámolóját elfogadta, levonások nélkül értékelte közös munkáját.

A térség fejlődése látható, tapintható, a mai Magyarország egyik legélhetőbbnek tartott térsége, határmentisége, jó közösségei, biztos megélhetést kínáló bel és külföldi munkahelyei miatt. Általános szemlélő, ezerarcú tájat, természetet, nyugalmat talál, ha hozzánk érkezik.

A két kistérség alkotta LEADER térség azonban belső problémákkal küzd. Fejlődése lassul, mind a megyén, mint országos szinten kedvezőtlen folyamatok figyelhetők meg benne. Fiataljai, megtartó

közösség, vállalkozási környezet, tudás hiányában elvándorolnak, képzett lakosai, ma már Ausztriában dolgoznak. A helyükre áramlók, belső és külső migránsok, sem kulturális azonosságot, sem gazdasági, társadalmi potenciált nem hoznak magukkal. A nyugalom nem vállalkozási attitűd, a betanított munka, vagy az Ausztriába való ingázás, nem teremt közösségi jó létet, fenntarthatóságot. Ezek nélkül, településeink alvó városokká válnak, amelyek nem nyújtanak semmit sem egy vállalkozni, befektetni szándékozó fiatalnak. Új közösségeink, civil szervezeteink humánerőforrás, pénzügyi alapok hiányában nem tudnak hagyományokat örökíteni, tovább adni. Elveszik a környezetvédelem, szemléletformálás, hagyományápolás, értékőrzés fontosságának tudata, a lakott táj megőrzésének fontossága. Vállalkozók befektetési szándékait a térségben nem preferálja a politikai környezet. Térségünk az egyik legkisebb mértékben támogatottnak ítélt régiója hazánkban, s ha ez így marad, egy két éven belül tranzit szállásává válunk a keleti munkaerőnek, aki nyugatra vágyik.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Nyugat Kapuja HACS 2008-ban két kistérség (a kőszegi és a csepregi kistérség) bevonásával alakult. Az egyesület 73 taggal alakult, mára – 2016 – ra - tagjainak a száma 84 főre növekedett.

Az Egyesület HVS - ben szereplő fő célja a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia helyi szintű végrehajtása, valamint a HVS - n túlmutató közösség- és hálózatépítő együttműködések kialakítása, a helyi termékek népszerűsítése, vásári megjelenések szervezése volt.

Az UTIRO LEADER Egyesület első HVS - e 2008-ban készült el, majd ez kötelezően felülvizsgálatra került 2011-ben és 2013-ban is.

A HVS megvalósítása során szerzett tapasztalatok igazolták azt a koncepciót, miszerint a térség fejlesztési gerince a turisztika, amihez elengedhetetlen a helyi termékek fejlesztés és elérhetőségük biztosítása. A közös vásári megjelenések tapasztalatai azt is igazolták, hogy a helyi rendezvények (kb. 30 km-es vonzáskörzetben) megfelelő eszközöknek minősülnek a helyi termékek népszerűsítésére, értékesítésére, természetesen az egyéni termelői értékesítő helyek mellett. Az is bizonyítottan vehető, hogy az egyes rendezvények minősége (összeállított programok, vásárosok szelekciója, a rendezvény marketingjének minősége) nagyban hatással van a rendezvényen eladott helyi termékek mennyiségére, ill. a helyi termékek pozitív megítélésére

Az eredeti HVS - be 11 LEADER HPME került meghatározásra, amelyből első körben 5 db került meghirdetésre. A fejlesztési elképzelések, a beérkezett projektötletek, valamint a minisztérium általi előírások alapján a HPME - k száma lecsökkent. Az első körös meghirdetés során, sajnos, nem érkeztek be gazdaságfejlesztési pályázatok, ezért a kiírások, a pályázható fejlesztések konkretizálása vált szükségessé a beérkezett projektötletek alapján. Pontosításra és konkretizálásra kerültek a helyi termékek előállítására szóló elképzeléseink, ill. eljárások megnevezései (pl. aszaló, palackozó), ami elősegítették a gazdasági pályázatok számának növekedését.

A LEADER intézkedések esetében a fejlesztési források 45 %-os arányának eléréshez megfelelő fejlesztési forrást csoportosítottunk át, ill. a minimális projektméretet csökkentése is indokoltá vált.

Az IH előzetes iránymutatása után a kisléptékű projektek kerültek kiírásra, amelyek egy gyorsított eljárással akár 2-3 hónap alatt elbírálásra kerültek. Ezek sikeres pályázataink voltak. (Borászati, pálinkafőzői projektek, Kommunális pályázatok)

„A turizmus és idegenforgalom innovatív fejlesztése” célkitűzést az időközben elkészült fejlesztések alapján innovatív helyett integrált fejlesztést igényeltek, amely egységbe próbálták fogni és egységesen értékesíteni a térségi attrakciókat (Szőlőhegyi rendezvény projektek, Négy évszak, négy helyszín, Pincés kemencés)

24

A HVS második felülvizsgálat indoka a helyi, hazai, és nemzetközi gazdasági és társadalmi környezetben bekövetkezett folyamatok, valamint a HVS végrehajtásának előrehaladása és a HVS által a felülvizsgálatig elért eredmények voltak

Az újratervezés után HVS - ünkben megfogalmazott fő célkitűzések és prioritások nem változtak, azonban a prioritások bővebb kifejtésre kerültek a térségre vonatkozó jelenlegi és a jövőben tervezett stratégiák (pl. Vas Megye Területfejlesztési Konceptiója stb.) és a megvalósult térségi fejlesztések alapján.

A II. sz. célkitűzés a helyi erőforrások, értékek megőrzésére és fejlesztésére, egy fenntartható, környezettudatos és együttműködő vidéki élettér kialakítására irányul, és a lakosság nyugodt életvitelét és a helyi fiatalok fejlődésének és letelepedésének célját fogalmazza meg. A célkitűzésen belül korábban külön prioritásként megfogalmazott a “Vidéki élet minőségének javítása” és a “Települések vonzerejének növelése: falumegújítás és településfejlesztés” az egyszerűsítés és a könnyebb átláthatóság érdekében összevonásra került és 2013-tól kezdődően egy prioritásként jelenik meg: „Települések vonzerejének növelése, a vidéki élet minőségének javítása”

Ebben a felülvizsgálatban, már megfigyelhetőek a mostani Stratégiánk alapjait tartó gondolatok, mint helyi érték, közösség megtartás és erősítés, település vonzerő növelés, amik az újragondolást is jelentették a kezdetekhez képest.

A 2008-ban készült forrásallokáció az ÚMVP III. tengely 4 intézkedésére vonatkozóan:

JOGCÍM	FORRÁS (Euro)	ARÁNY (%)
Falumegújítás- és fejlesztés	513 955	27
Vidéki örökség megőrzése	506 453	27
Mikro vállalkozások létrehozása és fejlesztése	221 338	12
Turisztikai tevékenységek ösztönzése	661 303	35
Összesen	1 903 048	100

14. Tábla : Forrásallokáció

A HACS alapvetően jól allokalált forrásátcsoportosításra a III. tengely esetében került sor, egy alkalommal. Plusz forrásrendelkezésre bocsátása pozitívan hatott a tevékenységünkre, mert céljainkat tudtuk erősíteni. A gazdaságfejlesztési 45% betartását a gazdasági válság befolyásolta negatív irányba,

mert ekkor sok pályázó adta vissza a pályázatát, de végeredményben mégis pozitívan érvényesült a hatás. A forrásallokáció korlátozottsága nem volt hatással a HACS munkájára.

A HACS egy alkalommal, a 2013. június 07-én megtartott elnökségi ülés keretében döntött forrásátcsoporthozásról, a 4/2013/06/07 sz. határozat alapján:

Melyik jogcímről kívánt forrást elvonni?	Forrásátcsoporthozás összege (€)	Melyik jogcímre kívánja a forrást csoportosítani?
Mikro vállalkozások létrehozása és fejlesztése	87.617 €	Falumegújítás- és fejlesztés
Turisztikai tevékenységek ösztönzése	31.787 €	Falumegújítás- és fejlesztés
Turisztikai tevékenységek ösztönzése	35.332 €	Vidéki örökség megőrzése

15. Tábla: Átcsoportosításaink

Csepregi kistérség	Kedvezményezett típusa	Kőszegi kistérség
5 db	Egyház	5 db
4 db	Vállalkozás	9 db
0 db	Non-profit	5 db
9 db	Önkormányzat	8 db
18db	ÖSSZESEN: 45 db	27 db

16. Tábla: Megvalósult projektek – III. tengely

A csepregi kistérségben az abszolút nyertes az önkormányzati szféra volt, míg a kőszegi kistérségben a vállalkozások voltak a nyertesek, azonban a „második” helyen található önkormányzati szféra nyertes pályázataik között nem olyan nagy az eltérés. (lásd táblázat).

Csepregi kistérség	Kedvezményezett típusa	Kőszegi kistérség
0db	Egyház	2 db
10 db	Vállalkozás	12 db
10 db	Non-profit	13 db
11 db	Önkormányzat	5 db
31 db	ÖSSZESEN:63 db	32 b

17. Tábla: Megvalósult projektek – IV. tengely:

A táblázatból kiolvasható, hogy a két kistérség közel azonos számban nyert pályázatot. A vállalkozási és a nonprofit szféra aránya is közel azonos, sőt az is látható ők voltak a legaktívabbak. A HACS segítő munkájában ugyanolyan aktivitást fejtett ki minden célcsoport irányában.

Az elmúlt ciklus eredményei között számon tarthatjuk:

- Falvaink közösségi tereinek, egyházi épületeinek megújítását (Büki Tájház, Nemescsói Artikuláris hely felújítása, Gyöngyösfalui játszó tér)
- Térségi kulturális és közösségi rendezvények sorozatát (Négy évszak, nyolc rendezvény a bor jegyében, Pincés Kemencés napok)
- Turisztikai attrakciók kifejlesztését (Gyöngyösfalu Holdfényliget, Bölléerverseny, Kemencék)
- Sport és közösségi tér, program fejlesztéseinket (Lukácsházi KSK sportöltöző)
- Helyi termék előállítóink megerősödését (Albert Csaba Borász, Hegyaljai Pálinkafőzők, Cukrászatok)
- Térségek közti Együttműködés (Sághegyalja LEADER – Helyi termék oktató központ Lukácsháza)
- Helyi aktív turisztikai és vásár szervezői munkánkat (Kitűzött turisztikai utak a térségben, Több tucat vásári megjelenés)

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

A „Vas Akarat” HFS megalkotása során a térségi szereplők a következő tervezési, Programozási lehetőségeket vették figyelembe; A Területfejlesztési Operatív Program (TOP) és a Vidékfejlesztési Operatív Program (VP) kínálta lehetőségeket az önkormányzatok számára saját infrastrukturális, gazdaságfejlesztési támogató, szociális ellátó, környezetvédelmi és alternatív energetikai beruházásaihoz. Ezért ezek támogatása, prioritásként való felvétele nem lehet, s nem is szándéka a HACSNak. A TOP - hoz tartozó fejlesztési lehetőségek térségi összehangolására, fejlesztési menedzsment struktúrájának kiépítésére azonban nem kínál lehetőséget egyik OP sem. Ezért erre a problémára reagálni kívánt a Stratégiánk. Nem biztosítanak pályázati lehetőséget az Operatív Programok helyi térségi értékekre alapuló közösségépítésre, azok turisztikai attrakcióvá való fejlesztésére, közkinccsé való alakítására sem.

A GINOP vállalkozásfejlesztési pályázatait, ma még nem teljes mértékben ismertek Felhívás szinten. Tanulmányozásuk után, kiegészítő jelleggel, a helyi értékre alapozó, helyi mikrovállalkozás segítői és indítási támogatások hiányosságaira reagálnánk.

A Vidékfejlesztési Operatív Program (VP) mezőgazdasági, élelmiszeripari vagy egyéb kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozásokat érintő intézkedései szinte teljes egészében felölelik a vállalkozások beruházási céljait. Hiányzik azonban a térségi fejlesztéseket összehangoló menedzsment kapacitás kiépítése, a helyinek minősülő, fiatal, kezdő nem agrár, mikro vállalkozók megtapadási segítése, mentorálása, termékeik helyi termékké való fejlesztése. Hiányzik belőle az önkormányzatok saját nonprofit vállalkozásainak indításának segítése, mentorálása és az ezekhez kapcsolódó szemléletformáló tevékenység.

Az Emberi Erőforrás Operatív Program (EFOP) foglalkozik a hátrányos helyzetűek, fiatalok, családok, közösségeik fejlesztésével, de nem nyújt teret civil közösségek helyi értékeit ápoló, tovább örökítő, fiatalokat ezen értékekre alapuló közösségekbe való vonására. A HFS-ünk ezen hiányosságokra is reagál.

Szervezet/Prioritás	I. Prioritás	II. Prioritás	III. Prioritás
Vas Megye ITP	Vállalkozásfejlesztés	Élelmiszertermelés	Turizmusfejlesztés
Írott-kő Program	Környezeti potenciál erősítése	Helyi gazdaság élénkítése	Emberi erőforrás fejlesztés
Felső - Répcementi Program	Turizmus fejlesztése	Ipar, iparos fejlesztés, agrár innováció	Települési és közösségi fejlesztések
UTIRO HFS	Helyi értékekre alapuló vállalkozásfejlesztés	Helyi értékekre alapuló megtartó közösségfejlesztés	Együttműködő közösségek

18. Táblázat: Fejlesztési Stratégiák Prioritásai összehasonlítva a nyugat Kapuja HACS területén

A fenti táblázatban is megfigyelhető a megyei és térségi fejlesztési Stratégiák és a HACS Prioritásainak összehasonlításakor, saját HFS-ünk kiegészítő jellege és hálózatos, holisztikus megközelítése. Nézőpontunk nem gazdasági megközelítésű, hanem társadalmi, közösségi szempontú és a meglévő, nem „vágyott” projektgazdák nélküli, szilárd alapokat igénybe vevő elképzelés.

Vas megyében az elmúlt évben, 2014-2015, elkészült a megyei ITP, s vele egy időben a térségi települések összefogásával az Írott-kő Natúrpark területén hatályos Írott-kő Program (IP) (16 település), valamint a Felső - Répcementi Program (FP), mely 15 település komplex fejlesztési stratégiája. Jellemzője ezeknek a programoknak, hogy adottságokat, lehetőségeket vett számba, de saját forrásokat, projektgazdákat nem társított hozzájuk. Így források nélküli, cselekvési részük, az Operatív Programok akkor még pontosan nem ismert, lehetőségeire támaszkodott. Ma már tudjuk, ezek egy része túldimenzionált, felültervezett és nem megvalósítható koncepció marad.

Egyesületünk elnöke, mindhárom program kidolgozásában, mint Vidékfejlesztési Szakértő vett részt, s járult hozzá tevőlegesen is annak megalkotásához. Az IP és az FP esetén az UTIRO Egyesület, mint támogató szervezet szerepelt az Írott-kő Natúrpark tag települések és Felső - Répcementi Kistérségi Társulás településeinek elfogadott közös programjának megalkotásában.

Ezen programok részletesen kidolgozott helyzetelemzései, fejlesztési prioritásai, intézkedési, cselekvési tervei szabták meg az egyesület saját tervezési irányait is. (mellékletként csatolt 3 program)

Mindhárom Program (ITP, IP, FP) víziójában hasonlóan a helyi gazdaság erősítését, a humán tőke felkészültségének emelését és a helyi értékekre alapuló közösségi létet fogalmazta meg elérendő céljának.

A megyei ITP gazdaságfejlesztési prioritással készülő programja is második helyen az élelmiszertermelést emeli ki, ami a helyi értéken alapuló mezőgazdasági termelésen és annak feldolgozásán nyugszik. A harmadik helyen kiemelt területe a turizmus a Vas megyei Turizmus Szövetség által elkészített Egészség – Minőség - Egyediség Programot tekinti alapjának, mely a megyei

vidéki „élményporták” attrakciótá fejlesztését helyezi előtérbe a már meglevő turisztikai „mágnesek” mellett.

Az IP elsődleges célja a helyi értéke, azaz a Naturparkiság megőrzése, fejlesztése, attrakciótá tétele. A helyi gazdaság csak a natúrparki értékek fontossága mellett fejleszthető és közösségei léte is ezekre alapozott. A gazdaság fókuszta itt is a turizmus, mely bevonása a helyi értékekre alapuló gazdaság fenntarthatóságába kiemelt.

A FP prioritása a turisztikai „mágnes” Bük-fürdő lehetőségeinek, adottságainak kihasználása, fejlesztése. Vidéki környezetben mondén turisztikai kínálat fejlesztése, attrakciók számának bővítése, a helyi gazdaság, mezőgazdaság és élelmiszeripar kibocsátásának eme szolgáltató szektor igényeinek kielégítése úgy, hogy a helyben lakás és munka is a vendéglátás színvonalához igazodjék.

A térségre jellemző általunk ismert Stratégiák még:

- Írottó Natúrparkért Egyesület Csillaghúr Programja, Kőszeg
- Észak Vas megyei Foglalkoztatási Paktum, Kőszeg
- Kőszegi járás ÁROP Esélyegyenlőségi Stratégiája, Kőszeg
- Nemzeti Művelődési Intézet, NMI Vas megyei Értéktár Programja, Szombathely

A „**Vas akarát**” Fejlesztési Stratégiánk eme Programokra épülése a következő módon valósul meg:

„**Talpig Vasban**” mikro vállalkozás és közösségi vállalkozás segítő Program a helyi gazdaságfejlesztés alap szintjeit célozza meg, megteremtve a nagyobb programokban való, pályázati feltételeknek megfelelő mikro vállalkozói kompetenciákat, életpályát. Értve ez alatt a helyben vállalkozás indítására bírt fiatalságot és önkormányzatokat egyaránt. Ezen vállalkozások, a térségi értékeken alapuló, a helyi közösségek számára hiánypótló, vagy az idelátogató vendégek számára attrakciókat, helyi terméket kínáló kezdeményezések lesznek. Teszi ezt a megyei Paktum Program kiegészítőjeként, hiánypótlójaként.

„**Mi kő Vasba?** Program” önkormányzatok és civil szervezetek számára kiírt olyan közösségépítő, fejlesztő csomag, mely a helyi adottságokon nyugvó, közösség által definiált helyi érték meghatározó, feltáró, turisztikai attrakciótá fejleszthető legitimált értékek, hasznosításán, bemutatathatóvá tételével foglalkozik. Célja a szilárd alapokat adó közös múlt és értékek jelentette lehetőségekre épülő közösségek szerveződése, megerősödése, melyek képesek fiataljaikat megtartva, vendégeiket befogadva fenntartható falvakat, városokat teremteni a térségben.

„**Vas a feje** Program” az együttműködések, hálózatos fejlesztések programja, ahol elsődleges cél a térségi erőforrások és programok összehangolását segítő nonprofit szervezetek az ő programjaik, akcióik támogatása. Ezek tagjai lehetnek a HACS bármely szektorához tartozó szereplők, valamint azok külső térségi, **vasi**, vagy belső partnerei.

4.4 SWOT

Erősségek	Gyengeségek
- E.1, Jelentős természeti, kulturális és épített örökség ad biztos helyi érték bázist - E.2, A helyi értékek, termékek népszerűsítését lehetővé tevő vásári megjelenésekre, rendezvényekre igény van - E.3, Vállalkozói, termelői, akár határon átívelő együttműködésekre kezdeményezések történtek már eddig is - E.4, A kőszegi járás önkormányzatai nagy része aktív, tenni akaró szemléletű - E.5, Fejlesztési jó példák a központi településeken - E.6, Új civil hullám a kis településeken	- G.1, A gazdasági szereplők tőke és infrastruktúra fejlesztéseinek a hiánya - G.2, A vidéki, falusi élet, gazdálkodás népszerűtlensége, kevés a helyi termék alapanyag termelő, vállalkozó - G.3, Nem jellemző a fenntartható, környezetbarát gondolkodás és a térségi tudat - G.4, Önkormányzati vállalkozások, térségi fejlesztő vállalkozások nincsenek - G.5, Vállalkozók forráshiánya, együttműködések hiánya - G.6, A vállalkozói kedv elvesztése, innovációs potenciál alacsony volta - G.7, Öregedő térség, fiatalok elvándorlása - G.8, Nincs szakember, kevés a felsőfokú végzettségű munkavállaló - G.9, Individualizmus városi szemlélete elérte a vidékünket is
Lehetőségek	Fenyegetettségek
- L.1, Növekvő közösségi igény és kedvező jogszabályi háttér a helyi értékek meghatározására, termékek előállítására - L.2, Fiatal vállalkozók csak helyi érték fronton tudnak vállalkozást indítani, ebből következően, nagyobb motivációjuk kihasználható - L.3, Közösségformáló, lakosságot kiszolgáló kulturális programok, rendezvények iránti növekvő kereslet - L.4, Kiemelt programokra, hálózatos projektekre elvárás van a térségben - L.5, Több hálózati gazdaságfejlesztő foglalkozhat a kis településekkel, ha a Stratégiák gazdái összedolgoznak - L.6, Civil mozgalom megerősíthető alap céljaik támogatásával	- F.1, A települések elöregedése, elnéptelenedése, fiatalok elvándorlása - F.2 A vállalkozások és a civilek pályázati aktivitásának csökkenése a támogatások hozzáférhetőségének romlása miatt - F.3, A falvak kiürülnek, fiatalok és magasan képzettek városokba és külföldre költöznek - F.4, Kiábrándultság érzete a meg nem valósult pályázati ígéretek miatt - F.5, Helyi szintű kapcsolattartás nélkül a vidékfejlesztés is irodai műfaj lesz - F.6, Ki nem írt, nyeretlen pályázatok miatti apátia

A SWOT szöveges elemzése

A helyzetfeltárásban összegyűjtött statisztikai információk, „teir” adatok elemzésén túl a megállapítások közt számba vettük:

- Fórumokon, egyeztetéseken elhangzottakat, tagság és pályázati „steak holderek” részéről
- Az Írott Program, a Felső-Répcementi program, a Vas megyei Turizmus Szövetség Egészség, Minőség, Egyediség program, a megyei ITP, Kőszegi ÁROP Esélyegyenlőségi Program releváns helyzetfeltáró elemzéseit
- Elmúlt időszak HVS bonyolítása során szerzett tapasztalatokat
- Térségfejlesztőkkel és megyei politikai vezetőkkel folytatott konzultációkat
- VMKIK és NAK szakembereinek véleményét
- Ipartestületek (Kőszegi, Csepregi, Büki) hozzászólásait.

A tények elemzésekor következő módszer szerint tettünk megállapításokat:

- Prioritást élvezett az elmúlt pályázati időszak tagsági és munkaszervezeti tapasztalata (első kéz elve)
- Kiemelten kezeltük a közreműködésünkkel létrehozott operatív program alapozó térségi fejlesztési stratégiákat
- Súlyoztuk a települések vezetőinek meglátásait, települési pályázati aktivitás szűrőjével

A SWOT Erősségek elemzése

Az erősségek közt a helyi adottságok mellett a helyi tenni akarást és a példát mutató közösségeket emeltük ki. Pozitívan értékeltük a kovász települések segítő, példamutató szándékát, akik húzó szerepet vállaltak a tervezés során is. Fontos, hogy volt már jó példa az együttműködésre, igaz, még csak települési, határ menti szinten. Egyöntetű volt a meglátás, hogy magunknak, a térségnek kell megtalálnia a saját utunkat.

A SWOT Gyengeségek elemzése

A térségünk legnagyobb gyengesége a helyi vállalkozások elszorvadása, a vállalkozói kedv eltűnése. A határ közelsége, a városias élet mondásága, élhetőbbnek való feltüntetése jellemző nálunk. Jobb Ausztriában alkalmazottnak lenni, mint Magyarországon vállalkozni szemlélet nagyon erős. A vállalkozói attitűdű magas iskolázottságúak jelentős része „vállalkozik” a kétféle életre. Akik maradnak, itt Magyarországon nem vállalkozóként képzelik jövőjüket. A fiatalok nem látnak itteni jó példákat, megélhetést biztosító lehetőségeket, miközben leginkább nálunk hiányoznak a jó szakmunkások. A közösségek, az ingázások és az urbanizálódás miatt gyengülnek.

A SWOT Lehetőségek elemzése

A magasabb jövedelem és az Ausztriában látott helyi értékre alapozott vidéki élet képe szimpatikus sok tenni akaró, kovász embernek a falusi közösségekben is. Megerősítésük, anyagi, szervezeti háttér biztosításával aktivizáló képességük hatványozottan megnő. Térségi szemléletű fejlesztési program és menedzsment indításával, vállalkozásra bírhatóak a helyi lehetőségek ismerői. Pályázatok, indításával,

közösségek alapításának könnyítésével, jó példák bemutatásával, saját céljaik megvalósítása elérhetővé válik sok szereplő számára.

SWOT Fenyegetettségek elemzése

Probléma lehet, hogy a vidéki élet és a külföldi munkavégzésből adódó kiutazások hatására a lakosok elköltöznek a munkalehetőségek közelébe. A helyükre érkezők nem egyenértékűek helyettesítésükben. Baj, ha számtalan pályázati lehetőség kihasználatlan marad, mert a vezetők és pályázók hitüket veszítik sikerességüket illetően, vagy egyszerűen képtelenek kezelni a bürokrácia útvesztőit. Fenyegetettség, hogy a vidékfejlesztő szervezetek kellő anyagi háttér és idő hiányában nem terepen, hanem csak a falutól távol tudnak tevékenykedni.

31

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

V.1

Probléma: Jelenleg a mikro és kisvállalkozások esetén nincs megfelelő segítő hálózat, mely a térségi munkaerő-források, kapacitások felmérésével, vállalkozói igényeknek megfelelő képzésével és összehangolásával foglalkozna, ezért az induló vállalkozások nagy része egy-két éven belül elhal üzleti segítség nélkül. Nincs, aki átsegítse ezen a perióduson őket. Kevés helyről kaphatnak információt szakmai, vállalkozás menedzselési és kapcsolatépítési munkájukhoz. / SWOT: G.5, G.6, L.2, F.1, F.4 /

Probléma II.: Nem működik még olyan térségi szervezet az akció csoport területén, mely a térségmenedzsment feladatait tudná ellátni, nincs átfogó gazdaságfejlesztés központú non profit szektor a térségben. Ezért mindenki csak egyéni fejlesztésekben gondolkodva, versenytárs üzemmódban fejleszt, ki nem használt kapacitásokat teremtve ezzel. Nincs a Stratégiák megvalósítására működtetési kapacitás. / SWOT: E.2, E.3, G.3, G.4, G.5, G.8, L.4, L.5, F.5 /

V.2

Probléma: Kevés a közösség által elfogadott helyi értéken alapuló, helyi termék a térségünkben, ami a térség fogyasztóihoz kerülhet. Kevés az alapanyag előállító és még kevesebb az aktív, mennyiséget is termelni képes vállalkozó. / SWOT: E.1, G.2, G.6, L.1, L.2, F.1, F.4, F.6 /

Probléma II.: A helyi értéken alapuló helyi terméket előállító mikro vállalkozások nem képesek termékeiket megfelelő szinten képviselni, marketingelni. A termelési folyamatokon túl az értékesítésre és marketingre sem idő, sem tudásbéli kapacitás nincs a térségben. / SWOT: E.2, G.5, G.9, L.4 /

V.3

Probléma: Kevés az induló mikro vállalkozás a térségben, mert alapvető információs és tudás ismeret hiány mutatható ki a fiatalok körében. Az iskola rendszerű képzésben a fiatalok kevés vállalkozási attitűdöt és szándékot hoznak és nem is tudnak mit kezdeni a lehetőségeikkel. Fontos, a vállalkozások indítása, mert a vállalkozó nem hagyja el települését, mint egy munkavállaló. Az induló vállalkozások

nagy része nem életképes, mert tapasztalatok, vállalkozási ismeretek hiányában nem tud a kritikus pontokon átlépni, vállalkozását segítség nélkül menedzselni. /SWOT: G.2, G.1, G.5, G.6, L.2, F.6/

C.1

Probléma: Kevés a térségben az olyan jellegű szervezet, egyesület, ami közösségi háttérrel biztosít a helyi fiataloknak, értelmiségnek, ezért magas az elvándorlók aránya. Kevés a szilárd közösség a kis településeken. Kezdeményezéseik civil ismeret, forrás hiányosak, vezetőik nem támogatottak, kevés a falusi értelmiségi, akinek ideje, ereje van közösségi munkára is. / SWOT: E.6, G.7, G.8, G.9, L.6, F.1, F.3,

C.2

Probléma: Kevés a rendezvénynaptárba foglalt, helyi értéken alapuló térségi rendezvény, melyen a civilek és az ő összefogásaikon alapuló programok valósulnak meg. Csak nagyon kevesen mutatják meg önmagukat a térség lakói számára! Alap vállalásaik is veszélybe kerülnek az anyagi fedezetük hiánya miatt. / SWOT: G.7, G.9, L.3, L.4, L.6, F.2, F.3/

Ö.1

Probléma: Kevés a meghatározott, regisztrált, közmegegyezésen alapuló helyi érték a térségben. Az NMI által, a helyi értéktár bizottságok által generált értéktárak statikus szemléletűek, listaszerűek. Az értékek belső tartalmával, leírásával, meghatározásával nem foglalkozik. Így projekt szemlélettel tekintve, nem is fejleszthetőek, számszerűsíthetőek. / SWOT: E.1, E.2, E.5, L.1, /

Probléma II.: A térségben kevés az olyan rendezvény, mely a definiált helyi értékek bemutatását, így a helyi közösségek erősítését támogatja. A falu rendezvényei elmozdulnak a városias multikulturális rendezvények felé, helyi értékeik elvesztése terhére. /SWOT: G.9, L.4, F.1, F.4 /

Ö.2

Probléma: Az önkormányzatoknak nem támogatják kellő mértékben az értéképolásra létrehozott helyi civileket, mikro vállalkozókat, kismestereket. Ez nem a szándék hiányát jelzi, sokkal inkább az anyagi és épített környezet hiányosságát, az értékek ápolásához, megőrzéséhez szükséges eszközök nem meglétét jelzi. Nélkülük nem lehetséges a helyi identitást erősítő civil közösségek fennmaradása, tevékenysége. / SWOT: E.4, E.5, E.6, L.1, L.6, F.2, F.4 /

Ö.3

Probléma: Az önkormányzatok nincsenek anyagilag jó helyzetben és alapfeladataik ellátásához sincs elegendő pénzeszközük, kiszolgáltatottságuk a helyi adók kivetésének és megfizetésének nagy. Alig van térségi önkormányzat, aki polgármestere vállalkozó szemléletű és megtalálja az önkormányzati bevételt biztosító lehetőségeket. / SWOT: E.5, G.4, G.6, G.8, L.5, F.5 /

A „Vas Akarat” HFS, a Stratégia SWOT elemzése és problémák megfogalmazása után a fejlesztő szemléletű stratégia készítés mellett tette le voksát. Elsődleges célja a meglévő természeti, kulturális és épített örökségünk alapján a közösség erősítésével, megtartó és innovációs potenciáljának növelésével, vállalkozó képesség kialakításával segítse az itt élőket lakhelyük, falvaik megőrzésében. Nem kíván más Operatív programokban megfogalmazottak szerint, nagy infrastrukturális beruházásokat, fejlesztéseket támogatni.

Célja még a közösségi szinten értelmezhető, kis léptékű, hálózatos, egymás erősségeire építő beavatkozások összehangolása. Ehhez erős hálózat, település szintű közösség fejlesztés és az ezek összehangolása, menedzselése lenne szükség.

5. Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

A „Vas Akarat” HFS tervezése közben mindent elkövettünk az esélyegyenlőség biztosítása okán. Ehhez tartozónak érezzük:

- Munkaszervezetünkben férfiak és nők egyaránt dolgoztak a HFS kidolgozásában
- Minden korcsoportnak, életkorúnak, társadalmi helyzetűnek egyenlő esélyt biztosítottunk véleménye megformálására
- A tervezésben gyakornoki szinten lehetőséget biztosítottunk fiataloknak is a program hozzáféréshez
- A térségben jelentős számú roma kisebbség csak Csepregen található, érdekképviselőjük nem tartott igényt a közös munkára
- Térségi szinten jelentős horvát kisebbséget, Horvátzsidányban, az önkormányzatukon keresztül tudtuk elérni
- Nemzedékek közötti igazságosság és társadalmi esély egyenlőséget az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszú távú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodását tartjuk megvalósítandónak, oly módon, hogy a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlősége is biztosított legyen

A Program végrehajtása során, felhívásaink közzétételében és az értékelésekben figyelembe vesszük:

- E.1 nemek és nemzedékek közti egyenlőséget
- E.2 fajra, vallási, politikai hovatartozásra való tekintet nélkül támogatunk minden pályázót
- Pályázatkezelésünk nem folyamatos értékelésű, hanem szakaszos lesz
- Esélyegyenlőségre és megkülönböztetést lehetővé tevő adatot nem kezelünk

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A „Vas Akarat” HFS tervezés célkitűzései közt megfogalmazásra került többek között az a követelmény is, hogy a HACS a környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő projektjavaslatot részesítheti csak támogatásban. A környezeti fenntarthatóság elve magában foglalja a természetmegőrző és ökológus vidékfejlesztés alapelveit, így a helyi természeti értékek védelmét, a természetes térszerkezet megőrzését és a környezet korlátozott eltartó képessége figyelembevételével kialakított föld- és tájhasználatot. Fontos szempont a talaj, a természetes vízkészlet és a levegő szennyezettségének visszaszorítása, valamint a megfelelő erdőgazdálkodással, ár- és belvízvédelmi fejlesztésekkel a talajerózió megakadályozása. Fontos célkitűzés a keletkezett hulladékok újrahasznosítása azok feldolgozásával, az illegális hulladéklerakás felszámolása. A környezeti fenntarthatóság érdekében a HFS megvalósítása során fontos alapelv a kimerülőben lévő fosszilis tüzelőanyagok (kőszén, kőolaj, földgáz) mérséklése, a megújuló energiahasznosító rendszerek alkalmazásának ösztönzése a szélenergia, vízenergia, napenergia, biomassza és geotermikus energia kihasználásával.

Felhívásaink megfogalmazásakor törekszünk

- K.1, a fenntarthatósági szempontok releváns beépítésével, vállalkozás fejlesztési kiírásokkor
- K.2, az alternatív energiát használni képes rendszerek kiépítését energetikai fejlesztések esetén,
- K.3 az okszerű tájhasználatot az attrakciók működtetésében
- K.4 hulladékgyűjtés szelektív gyűjtését rendezvényeinken, beruházásainkon.
- K.5 felszíni vizek tisztaságának biztosítását beruházásaink, rendezvényeink esetén
- K.6 Ökológus mezőgazdaság és élelmiszer feldolgozás előnyben részesítésére

A HACS területének nagy százaléka az Őrségi Nemzeti Park fenntarthatósága alatt, Natura 2000 területeken, az Írott-kő Natúrpark területén, a termálvíz kincséről híres, ezért védendő Bük, Bük-fürdőhöz tartozik. Az itt élő közösségek identitásának alapját képezik. / SWOT E.1 /

6 A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A „**Vas akarat**” HFS a Nyugat Kapuja HACS olyan, az eddigi HVS - szerkezetétől eltérő, újszerű megközelítéseket tartalmazó dokumentuma, mely az eddig alap és többször módosított HVS - kel szemben a következő elemekre helyezi a hangsúlyt:

- Nem konkrétan ágazati kiemeléssel, mint turizmusfejlesztés, kívánja elérni a térség fejlődését. Teszi azt azért, mert bízik a meglévő térségi turisztikai menedzsment szervezetek kompetenciájában, a vállalkozói réteg piaci igényeket felismerő reakcióképességében, az önkormányzatok helyzet felismerő és közösségépítő szándékában és a civilek összetartó erejében.
- A helyi termék helyett a közösség által definiált helyi értéket tart fejlesztendőnek. Nem csak a tárgyasult, piacon megvásárolható mezőgazdasági, élelmiszeripari, vagy kézműves termék érték, hanem a közösség által elfogadott bármely, helyi történetiséggel rendelkező szellemi, tárgyi örökségünk, ami mindenki számára megfoghatóbb. A turizmus részére is felhasználhatóbb a helyi érték, ami csak itt van, mint tucat helyi termék, ami bárhol beszerezhető az országban. Ennek érdekében első felhívásaként elkészíteti minden tag településével a helyi értékek számbavételét, bizonyító dokumentációját, összegyűjti és elfogadtatja azt minden közösség választott vezetőivel. Az értékleltárakat őrzi, ápolja és minden fejlesztési felhívására benyújtott pályázatának értékelési alapját képezi a jövőben. Megismerteti, kezeli és bárki számára hozzáférhetővé teszi azt.
- Hiányzó menedzsment struktúrát és funkciókat kíván támogatni az egyesület, mert magáénak vallja a hálózatos modellek sajátos elemeként létrejövő menedzsment szervezetek szükségességét. Nem ő maga animálna le, tevékenységével nehezen egyeztethető programokat, hanem a térségi hálózatosan működő nonprofit szervezetek ilyen irányú munkáját segítené.

Indoklás: Sajnos, az elmúlt időszakban a térségi szereplők számos párhuzamos pályázattal, beruházással, attrakció és programfejlesztéssel gyengítették egymást és termékeiket. Erőforrás gazdálkodásunk így nem volt hatékonynak nevezhető. Olyan nem helyi értéken nyugvó helyi termék fejlesztés indult, ami nem csak itt, nálunk volt „helyi”. Ezek versenyelőnye nem mérhető, nem piacosak. Mellette számos ötletgazda nem tudta, nem volt képes megvalósítani beruházását, mert hiányzott a pályázati ismeret, menedzsment képesség, összehangoltság. Ezek a hibák ismertté váltak az elmúlt időben, s az önkormányzatok jó része, a civilek belátták együtt nagyobb eséllyel tudnak nekifutni a 2014-2020-as fejlesztési ciklusnak. Nonprofit ernyőszervezetek alakultak a térségben, melyek célja, hogy tagságukat helyzetbe tudják hozni, nem csak a VP, hanem valamennyi OP pályázati rendszerében. Ehhez biztosítanánk alap szintű, kompetencia kiépítő támogatást.

Meglátásunk szerint, erőltetni azt, ami nem működött rendszer szinten igazán, térségünkben sem, nem szükséges. Hatásában többet érhetünk el, kisebb pénzekből, ha szilárd alapokra, erős hálót építünk, a „Vas Akarattal”, HFS-ünkkel.

Ebben a Stratégiában a Községek és a belőlük kinövő vállalkozások, tehát a helyi humán értékek állítanak elő közösségi értéket, ami őket minőségileg határozhatja meg, közös eredményes munkájuk során.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

A „Vas akarat” Helyi Fejlesztési stratégia egy olyan, két vidéki kistérség hálózatos együttműködése, amely közösen természeti értékeit, kulturális örökségét és turisztikai hagyományait megőrizve, azok minőségét javítva, innovációra nyitott, fenntartható társadalmi-gazdasági környezetet épít ki. Az itt élő közösségek, a helyi értékeinek megismerését, megőrzését, s az őket követő nemzedékek számára történő továbbadását helyezik előtérbe és az idelátogató vendégeknek való átadásával, azok lelki és testi egészség érzetének növekedését és feltöltődését garantálják.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép

A „Vas akarat” Helyi Fejlesztési stratégia egy olyan, két vidéki kistérség hálózatos együttműködése, amely közösen természeti értékeit, kulturális örökségét és turisztikai hagyományait megőrizve, azok minőségét javítva, innovációra nyitott, fenntartható társadalmi-gazdasági környezetet épít ki. Az itt élő közösségek, a helyi értékeinek megismerését, megőrzését, s az őket követő nemzedékek számára történő továbbadását helyezik előtérbe és az idelátogató vendégeknek való átadásával, azok lelki és testi egészség érzetének növekedését és feltöltődését garantálják.

A jövőképben, az elmúlt fejlesztési időszakban összekovácsolódott két szomszédos kistérség, változatlan számú településével, HACs tagságával határozta meg elképzeléseit. A turisztikai mágnesek, mint Bük és Kőszeg, az Írott-kő Natúrpark a térség szerves részei, s fejlődésük, fejlesztésük csak úgy lehetséges, hogy a térségük is velük épül, szépül. „Nem lehet egy új ház értékes, egy romos házakat tartalmazó, elnéptelenedő utcában!” Akkor tudunk virágzó térséget mutatni a vendégeknek, visszatérésre bírni őket, ha az itt élőkön látják, otthon vannak itthon. Ezért az „Otthon” melegét, megtartó erejét, a közösséget fejlesztenénk, hogy az a szükséges vállalkozói kapacitásokat termelje ki magából, ezzel is gazdasági önállóságot érjen el.

	Átfogó cél(ok)
1.	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés
2.	Önszervező és fiataljait megtartani képes települések erősítése
3.	Hálózatos, térségi szervezési feladatokat ellátó nonprofit tevékenységek erősítése

Fő célunk, hogy szilárd alapokat biztosítsunk fejlesztéseinknek. Ne olyan értékeket akarjunk fejleszteni, amiket a közösség nem érez magáénak, vagy nem áll rendelkezésre, vagy éppen nincs gazdája, aki azt gondozná, vállalkozna fejlesztésére. Ehhez átfogó, átgondolt, egyeztetett térségi értékleltár felállítását támogatjuk. Az értékleltár minden elemét településenként dokumentáljuk, valóságát képviselő testületekkel legitimizáltatjuk. Az így elfogadott értékek táráat az Egyesületünk fogja kezelni, animációs tevékenységet generál a belőle származó értékfejlesztés koordinálása. Minden kiírandó felhívásunk eredményeként megvalósuló pályázatnak és fejlesztésnek kell, hogy legyen helyi érték lába. Az értékeket nyilvánossá tesszük, ismertetjük minden település lakosságával, közösségével. Az NMI és aktív helyi személyek bevonásával fejlesztő munkát indítunk, közösség alapítási, civil szervezet alakítási, értékmegőrző és fejlesztő vállalkozóvá válási folyamatok generálására, ezeket segítő hálózatos, térségi nonprofit menedzsment szervezetek bevonásával.

A HFS fejlesztési időszak alatt az NMI-vel (Nemzeti Művelődési Intézet) közösen Kőszegdoroszló település bevonásával kérdőívet és adatbázist fejlesztettünk, kérdőívezést szerveztünk, értékelő fórumot tartottunk a térségi helyi érték megállapítási módszertan kidolgozására. Ezen munka eredménye már hasznosítható lesz az első felhívásunk megfogalmazásánál.

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	Térségünkben vállalkozások alapításának, indulásának segítésére módszer és hálózat fejlődjön	támogatott vállalkozás	30
2.	Közösség által definiált helyi értékre alapozott helyi termék előállítók működjenek a térségünkben	támogatott helyi termék előállító	20
3.	Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak	támogatott közösség	30
4.	Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben	létrejött vállalkozás	5
5.	Helyi értéknapi rendezvény naptár jön létre	létrejött rendezvények száma	60

6.	Térségünk lakói civil közösségeket alapítanak, fejlesztenek közösségük megőrzésére és a fiatalok megtartására	létrehozott új közösség	10

Specifikus cél 1. Térségünkben vállalkozás alapításának, indulásának segítésére módszer és hálózat fejlődjön

Térségünkre, mint országosan is jellemző (Kamarai adatok alapján) a kezdő vállalkozások nagymértékű bedőlése. A nem átgondolt, szakismeretek, mint szakmai problémák, vállalkozói ismeretek, pénzügyi, adózási, könyvviteli tudás, hiányában a vállalkozások, bármilyen jó ötletre alapulnak, tönkre mehetnek. Célunk direkt induló mikro vállalkozások támogatása, üzletviteli tevékenységük kiépítésére, vállalkozásuk alapítására, szemléletformálásukra, illetve indirekten mentor tevékenységet vállaló térségi menedzsment szervezetek általi segítői munka hozzárendelhetőségének biztosítása.

Specifikus cél 2. Közösség által definiált helyi értékre alapozott helyi termék előállítók működjenek a térségünkben

Minden olyan mikro vállalkozót, aki helyi értékre alapozott helyi termék fejlesztő vállalkozást folytat támogatni szeretnénk tevékenysége indításában, fejlesztésében. Támogatni kívánjuk az előállítás, értékesítés, vagy a vállalkozás ügyviteli fejlesztését is. Áttételes célunk a helyi termékek előállításban jövőt remélő fiatal vállalkozói réteg megteremtése

Specifikus cél 3. Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak

Célunk, olyan helyi értéket ápoló közösségek, települések támogatása, akik a saját értékek ápolásához szükséges eszköz és kisléptékű infrastruktúra kialakítása, kiépítése. Olyan közösségi helyszínek, helyiségek kialakítása, felújítása a cél, ahol a helyi értékek otthont találnak. Olyan eszközök, berendezések beszerzése támogatható, melyek a bemutatathatóságot, megőrzést segítik elő.

Specifikus cél 4. Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben

Elvárásaink szerint település csoportok, közös hivatalok köré szerveződött települések közösségi vállalkozásai segítik a települések gazdálkodását, termelnek társadalmi, gazdasági profitot alapítóiik számára. Non profit jelleggel létrehozott térség menedzsment feladatot ellátó szervezetek segítik animációs tevékenységükkel, szemléletformálási programjaikkal, infrastruktúra megteremtésével a térség minden települését, civil szervezetét, vállalkozóját.

Specifikus cél 5. Helyi érténapok rendezvény naptár jön létre

A térségi falunapi rendezvények átalakulnak, régi, szakrális és hagyományos, helyi értékek megőrzését támogató rendezvényekké fejlődnek. Minden település hagyomány örökítő közössége lehetőséget kap, saját értékei bemutatására, mind a saját, mind a többi térségi település közönsége előtt. Ezt egymást nem lefedő, rendezvénynapotárba szedett turisztikai attrakcióként is értelmezhető sorozattá fejlesztik.

39

Specifikus cél 6. Térségünk lakói civil közösségeket alapítanak, fejlesztenek közösségük megőrzésére és a fiatalok megtartására

A falvak új közösségei öröközik hagyományaikat és vonják be fiataljaikat programjaikba és teremtenek megtartó közeget számukra. A kultúrájuk átadása kötődést teremt, ami segíti a gondolkodásbeli azonosulást, ezáltal az individualizmusuk csökkenését.

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ¹					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	V.1 Mikro vállalkozások alapítását, inkubációját segítő mentorálási és menedzsment fejlesztési intézkedés	X	X	X	X		
2.	V.2 Község által definiált helyi érték alapú, helyi termék előállítását, fejlesztését támogató intézkedés működő mikro vállalkozások számára	X	X		X	X	
3.	V.3 Község által definiált helyi érték alapú, helyi termék előállítását, fejlesztését vállaló mikrovállalkozás alapítását, indulását segítő intézkedés	X	X		X	X	
4.	C.1 Helyi értéket örökítő civil szervezetek alapításának és működését szolgáló eszközeinek beszerzését támogató intézkedés			X		X	X
5.	C.2 Helyi értéket örökítő civil szervezetek attrakcióit megmozdulásait támogató intézkedés			X		X	X
6.	Ö.1 Települések helyi definiált értéktárának elkészítését és dokumentálását segítő intézkedés	X	X	X	X	X	X
7.	Ö.2 Települési Önkormányzatok helyi értéket örökítő civil szervezetek támogatására megvalósított kisléptékű infrastrukturális és eszközbeszerzés támogató intézkedés			X		X	X
8.	Ö.3 Önkormányzati tulajdonú vállalkozás alapítási és eszközbeszerzési intézkedés	X			X		

¹ Egy intézkedés több célhoz is hozzájárulhat. Jelölje X-szel!

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

Sorszám	Megnevezés	V.1 Mikro vállalkozások alapítását, inkubációját segítő mentorállási és menedzsment fejlesztési intézkedés
I.	SWOT megjelenés	SWOT : G.5, G.6, L.2, F.1, F.4
II.	Probléma meghatározás	Jelenleg a mikro és kisvállalkozások esetén nincs megfelelő segítő hálózat, mely a térségi munkaerő-források, kapacitások felmérésével, vállalkozói igényeknek megfelelő képzésével és összehangolásával foglalkozna, ezért az induló vállalkozások nagy része egy-két éven belül elhal technikai, üzleti segítség nélkül. Nincs olyan szervezet, aki átsegítse ezen a perióduson őket. Kevés helyről kaphatnak információt szakmai, vállalkozás menedzselési és kapcsolatépítési munkájukhoz.. Nem működik még olyan térségi szervezet az akció csoport területén, mely a térségmenedzsment feladatait tudná ellátni, nincs átfogó gazdaságfejlesztés központú non profit szektor a térségben.
III.	Átfogó cél	Hálózatos, térségi szervezési feladatokat ellátó nonprofit tevékenységek erősítése
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1.E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.1, K.2,
2	Speciális cél	Közösség által definiált helyi értékre alapozott helyi termék előállítók működjenek a térségünkben Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak

		Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben Térségünkben vállalkozások alapításának, indulásának segítésére módszer és hálózat fejlődjön
3	Indoklás, alátámasztás	Olyan non-profit tevékenységek támogatása, melyek megvalósításával a mikro és kisvállalkozók humán erőforrás menedzsment, munkaerő piaci feladatai átkerülnek ernyőszervezetekhez. Szemléletformálás, képzés, tanulmányút, kisléptékű, ehhez szükséges eszközbeszerzés, marketing és logisztikai tevékenységek támogathatóak. Ennek alapját az adja, hogy jelenleg a mikro- és kisvállalkozások esetén nincs megfelelő segítő hálózat, mely a térségi munkaerő-források, kapacitások felmérésével, vállalkozói igényeknek megfelelő képzésével és összehangolásával foglalkozna.
4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Szemléletformálás, oktatás, képzés, marketing, mentorálás, ehhez szükséges eszközbeszerzés; munkaerő keresés, kiválasztás költségei, térségi összehangolás, munkaerő adatbázis készítése
5	Kiegészítő lehatárolás jelleg,	TOP 5.1.2 kiegészítése, mikro vállalkozásokra, mint lehetséges foglalkoztatókra fókuszálva VP 6. prioritás: Kis gazdasági szereplők együttműködései c. intézkedés kiegészítése
6	Jogosultak köre	Mikro vállalkozások és azok ernyőszervezetei, pl. ezek egyesületei, szövetségei, kamarák Térségfejlesztési céllal működő nonprofit szervezetek

7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Indirekt támogatott vállalkozó, induló vállalkozás, tagja legyen a térségi szervezetnek, IP, vagy FP-ben megjelölt vállalkozási területen indítson vállalkozást Kettő kistérség egy-egy szervezete, melyet minimum 50%-a térségi településeknek támogatja, vagy tagja Programja legyen a térség vállalkozás, gazdasági szemszögű fejlesztésére Legalább 15 önkormányzati elérést és 45 vállalkozói elérést tudjon felmutatni		
8	Tervezett forrás			
		Allokált forrás	80.000 e Ft (100 % EU)	
		Támogatás aránya	75 %	
		Projekt méret korlát	minimum 5.000 e FT maximum 40.000 e Ft	
		Támogatás módja	hagyományos	
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020		
10	Kimeneti indikátorok			
		Projekt db	4	
		Kedvezményezettek	Vállalkozó	4
			Önkormányzat	0
			Civil	0
VI.	UTIRO HFS rész	„ Talpig Vasban ” mikro vállalkozás és közösségi vállalkozás segítő Programban megfogalmazottan, a helyi		

gazdaságfejlesztés alap szintjeit célozzuk meg, megteremtve a nagyobb programokban való, pályázati feltételeknek megfelelő mikro vállalkozói kompetenciákat, életpályát. Értve ez alatt a helyben vállalkozás indítására bírt fiatalságot és önkormányzatokat egyaránt. Ezen vállalkozások, a térségi értékeken alapuló, a helyi közösségek számára hiánypótló, vagy az idelátogató vendégek számára attrakciókat, helyi terméket kínáló kezdeményezések lesznek.

Sorszám	Megnevezés	V.2 Közösség által definiált helyi érték alapú, helyi termék előállítását, fejlesztését támogató intézkedés működő mikro vállalkozások számára
I.	SWOT megjelenés	SWOT : E.1, G.2, G.6, L.1, L.2, F.1, F.4,F.6, E.2, G.5, G.9, L.4
II.	Probléma meghatározás	Kevés a közösség által elfogadott helyi értéken alapuló, helyi termék a térségünkben, ami a térség fogyasztóihoz kerülhet. Kevés az alapanyag előállító és még kevesebb az aktív, piacos mennyiséget is termelni képes vállalkozó. A helyi értéken alapuló helyi terméket előállító mikro vállalkozások nem képesek termékeiket megfelelő szinten képviselni, marketingelni. A termelési folyamatokon túl az értékesítésre és marketingre sem idő, sem tudásbéli kapacitás nincs a térségben.
III.	Átfogó cél	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1.E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.1, K.2 K3, K.4, K.5, K.6
2	Speciális cél	Közösség által definiált helyi értékre alapozott helyi termék előállítók működjenek a térségünkben Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben Helyi értéknapi rendezvény naptár jön létre
3	Indoklás, alátámasztás	Olyan helyi termék előállító mikro vállalkozások, őstermelők segítése, akik más támogatási rendszerekből

		nem támogathatóak, és helyi értéket állítanak elő, mert kevés a helyi értéken alapuló, helyi termék a térségünkben, ami a térség fogyasztóihoz kerülhet. Olyan piaci, marketing akciók támogatása, mellyel a mikro vállalkozások termékeiket hatékonyabban el tudják helyezni a térségben élő fogyasztóknál. Ennek alapját az adja, hogy a helyi értéken alapuló helyi terméket előállító mikro vállalkozások nem képesek termékeiket megfelelő szinten képviselni, marketingezni termelési tevékenységek végzése mellett.
4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Mentorálás, tanulmányutak, szakmai gyakorlatok szervezése, hozzá kapcsolható eszközbeszerzés, általános vállalkozás és termék marketing (nem piaci megjelenés csak), kiadvány készítése. Képzés, szemléletformálás, kis léptékű eszközbeszerzés, kis léptékű építés (max 2.000 e Ft), technológia fejlesztés
5	Kiegészítő lehatárolás jelleg,	VP 6. prioritás: Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése c. intézkedés kiegészítése, 3000 EUR STÉ méret alatt; Nem mezőgazdasági tevékenységek elindítása, c. intézkedés kiegészítése, ahol a 4. év végére nem szükséges elérni az előző évi kötelező bérminimum értékét; GINOP 5. Ifjúsági Garancia Program kiegészítése. "TOP 1. prioritás: Inkubátorházak fejlesztése c. intézkedés kiegészítés.
6	Jogosultak köre	Induló mikro vállalkozások és nonprofit vállalkozások
7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Minősített helyi termék előállító, IP, vagy FP gazdasági fejlesztési irányait képviselő vállalkozás, helyi lakos, vagy születésű vállalkozó

8	Tervezett forrás		
		Allokált forrás	45.000 e Ft (100 %EU)
		Támogatás aránya	50 %
		Projekt méret korlát	minimum 500 e FT maximum 4.000 e Ft
		Támogatás módja	hagyományos
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020	
10	Kimeneti indikátorok		
		Projekt db	15
		Kedvezményezettek	Vállalkozó 15
			Önkormányzat 0
			Civil 0
VI.	UTIRO HFS rész	„Talpig Vasban” mikro vállalkozás és közösségi vállalkozás segítő Programban megfogalmazottan, a helyi gazdaságfejlesztés alap szintjeit célozzuk meg, megteremtve a nagyobb programokban való, pályázati feltételeknek megfelelő mikro vállalkozói kompetenciákat, életpályát. Értve ez alatt a helyben vállalkozás indítására bírt fiataliságot és önkormányzatokat egyaránt. Ezen vállalkozások, a térségi értékeken alapuló, a helyi közösségek számára hiánypótló, vagy az idelátogató vendégek számára attrakciókat, helyi terméket kínáló kezdeményezések lesznek.	

Sorszám	Megnevezés	V.3 Közösség által definiált helyi érték alapú, helyi termék előállítását, fejlesztését vállaló mikrovállalkozás alapítását, indulását segítő intézkedés
I.	SWOT megjelenés	SWOT: G.2, G.1, G.5, G.6, L.2, F.6
II.	Probléma meghatározás	Kevés az induló mikro vállalkozás a térségben, mert alapvető információs és tudás ismeret hiány mutatható ki a fiatalok körében. Az iskola rendszerű képzésben a fiatalok kevés vállalkozási attitűdöt és szándékot hoznak és nem is tudnak mit kezdeni a lehetőségeikkel. Fontos, a vállalkozások indítása, mert a vállalkozó nem hagyja el települését, mint egy munkavállaló. Az induló vállalkozások nagy része nem életképes, mert tapasztalatok, vállalkozási ismeretek hiányában nem tud a kritikus pontokon átlépni, vállalkozását segítség nélkül menedzselni.
III.	Átfogó cél	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés Önszervező és fiataljait megtartani képes települések erősítése
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1.E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.1, K.2 K3, K.4, K.5, K.6
2	Speciális cél	Közösség által definiált helyi értékre alapozott helyi termék előállítók működjenek a térségünkben Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben

		Helyi értéknaptár rendezvény naptár jön létre
3	Indoklás, alátámasztás	Olyan helyi értéken alapuló helyi terméket előállító, vagy helyi születésű, de iskolai befejezése után visszatérő fiatalok vállalkozás alapítási törekvéseit segítő támogatás, mely lehetőséget teremt a vállalkozás eszközállományával, humánerőforrásával, piacra jutásával kapcsolatos fejlesztésekre, mert kevés az induló mikro vállalkozás a térségben Vállalkozások működését, inkubációját segítő tevékenységek támogatása, mely képzéseket, tanulmányutakat, mentor tevékenységet foglal magába. Támogatható minden, ezzel összefüggésbe hozható kiadás. Ennek alapját az adja, hogy az induló vállalkozások nagy része nem életképes, mert tapasztalatok, vállalkozási ismeretek hiányában nem tud a kritikus pontokon átlépni, vállalkozását segítség nélkül menedzselni.
4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Termelő és értékesítési eszközök beszerzése, marketing eszközök, termékfejlesztés. Települési értéktárak, azok hasznosíthatóság tanulmányainak, cselekvési tervek, kiadványok készítése
5	Kiegészítő lehatárolás jelleg,	TOP 1.2.1. VP 6. prioritás, GINOP 7. prioritás vonzerő-fejlesztési konstrukcióinak kiegészítése a helyi jelentőségű értéktárak kialakításának szempontjából VP 6. prioritás: Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése c. intézkedés kiegészítése, 3000 EUR STÉ méret alatt
6	Jogosultak köre	Mikro vállalkozások és azok ernyőszervezetei, egyesületek, szövetségek Önkormányzatok, azok társulásai, nonprofit szervezetek

7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Térségi önkormányzat, vagy annak szervezete, mely helyi értékeit kívánja hasznosítani Helyi értéken alapuló minősített helyi terméket előállító mikrovállalkozás		
8	Tervezett forrás			
		Allokált forrás	25.000 e Ft (100 %EU)	
		Támogatás aránya	50 %	
		Projekt méret korlát	minimum 500 e FT maximum 4.000 e Ft	
		Támogatás módja	hagyományos	
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020		
10	Kimeneti indikátorok			
		Projekt db	15	
		Kedvezményezettek	Vállalkozó	15
			Önkormányzat	2
			Civil	3
VI.	UTIRO HFS rész	„ Talpig Vasban ” mikro vállalkozás és közösségi vállalkozás segítő Programban megfogalmazottan, a helyi gazdaságfejlesztés alap szintjeit célozzuk meg, megteremtve a nagyobb programokban való, pályázati feltételeknek megfelelő mikro vállalkozói kompetenciákat, életpályát. Értve ez alatt a helyben vállalkozás indítására bírt fiatalságot és önkormányzatokat egyaránt. Ezen vállalkozások, a térségi értékeken alapuló, a helyi közösségek számára hiánypótló, vagy az		

		idelátogató vendégek számára attrakciókat, helyi terméket kínáló kezdeményezések lesznek.
--	--	---

Sorszám	Megnevezés	C.1 Helyi értéket örökítő civil szervezetek alapításának és működését szolgáló eszközeinek beszerzését támogató intézkedés
I.	SWOT megjelenés	SWOT: E.6, G.7, G.8, G.9, L.6, F.1, F.3,
II.	Probléma meghatározás	Probléma: Kevés a térségben az olyan jellegű szervezet, egyesület, ami közösségi háttérrel biztosít a helyi fiataloknak, értelmiségnek, ezért magas az elvándorlók aránya. Kevés a szilárd közösség a kis településeken. Kezdeményezéseik civil ismeret, forrás hiányosak, vezetőik nem támogatottak, kevés a falusi értelmiségi, akinek ideje, ereje van közösségi munkára is.
III.	Átfogó cél	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés Önszervező és fiataljait megtartani képes települések erősítése
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1.E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.2
2	Speciális cél	Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak Helyi értéknapi rendezvény naptár jön létre

		Térségünk lakói civil közösségeket alapítanak, fejlesztenek közösségük megőrzésére és a fiatalok megtartására	
3	Indoklás, alátámasztás	Civil egyesületek, közösségek, „önkormányzatok” alapítását és indulását segítő intézkedések összessége, mellyel támogatjuk az alap céljaik elérését, eszközbeszerzéssel, képzésekkel, alapvető szervezeti háttér és működési feltételek kiépítésével. Civilek háza hálózat kiépítése, térségi civil program megvalósítása is beletartozik ebbe a körbe. Kiindulási alapja, hogy kevés a térségben az olyan jellegű szervezet, egyesület, ami közösségi háttérrel biztosít a helyi fiataloknak, értelmiségnek, ezért magas az elvándorlók aránya.	
4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Helyi értékre épülő civil terek, közösségi épületek, helyiségek felújítása, működtetése, civil programok készítése, végrehajtása, eszközbeszerzés	
5	Kiegészítő lehatárolás jelleg,	EFOP 1. prioritás intézkedései (pl. Cselekvő közösségek - Aktív közösségi szerepvállalás)	
6	Jogosultak köre	Civil egyesületek, nonprofit tevékenységet folytató szervezetek	
7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Civil, helyi közösségi programmal rendelkező nonprofit szervezet, civileket támogató ernyőszervezet	
8	Tervezett forrás		
		Allokált forrás	35.000 e Ft (100 %EU)
		Támogatás aránya	75 %
		Projekt méret korlát	minimum 500 e FT maximum 5.000 e Ft

		Támogatás módja	hagyományos	
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020		
10	Kimeneti indikátorok			
		Projekt db	15	
		Kedvezményezettek	Vállalkozó	5
			Önkormányzat	0
			Civil	15
VI.	UTIRO HFS rész	„ Mi kő Vasba? Program” célja, az önkormányzatok és civil szervezetek számára kiírt olyan közösségépítő, fejlesztő csomag, mely a helyi adottságokon nyugvó, helyi érték meghatározó, feltáró, turisztikai attrakcióvá fejleszthető legitimált értékek, hasznosításán, bemutatathatóvá tételével foglalkozik. Célja a szilárd alapokat adó közös múlt és értékek jelentette lehetőségekre épülő közösségek szerveződése, megerősödése, melyek képesek fiataljaikat megtartva, vendégeiket befogadva fenntartható falvakat, városokat teremteni a térségben. .		

Sorszám	Megnevezés	C.2 Helyi értéket örökítő civil szervezetek attrakcióit megmozdulásait támogató intézkedés
I.	SWOT megjelenés	SWOT: G.7, G.9, L.3, L.4, L.6, F.2, F.3
II.	Probléma meghatározás	Kevés a rendezvénynaptárba foglalt, helyi értéken alapuló térségi rendezvény, melyen a civilek és az ő összefogásaikon alapuló programok valósulnak meg. Csak nagyon kevesen mutatják meg önmagukat a térség lakói számára! Alap vállalásaik is veszélybe kerülnek az anyagi fedezetük hiánya miatt
III.	Átfogó cél	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés Önszervező és fiataljait megtartani képes települések erősítése
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1. , E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.2
2	Speciális cél	Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak Helyi értéknapi rendezvény naptár jön létre Térségünk lakói civil közösségeket alapítanak, fejlesztenek közösségük megőrzésére és a fiatalok megtartására
3	Indoklás, alátámasztás	Olyan helyi értéken alapuló civil rendezvények támogatása, mely fő célja a helyi, térségi értékek bemutatása, a helyi lakosság számára láthatóvá tétele. Kevés a rendezvénynaptárba foglalt, helyi értéken alapuló térségi rendezvény, melyen a civilek és az ő összefogásaikon alapuló programok valósulnak meg, mutatják meg önmagukat!

4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Helyi civilek által ápolott helyi értékek megismertetésének költségei, kiadványok, marketing, rendezvények, megmozdulások költségei	
5	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	EFOP 1. prioritás intézkedései (pl. Cselekvő közösségek - Aktív közösségi szerepvállalás)	
6	Jogosultak köre	Civil egyesületek, nonprofit tevékenységet folytató szervezetek	
7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Civil, helyi közösségi programmal rendelkező nonprofit szervezet, civileket támogató ernyőszervezet	
8	Tervezett forrás		
		Allokált forrás	50.000 e Ft (100 % EU)
		Támogatás aránya	75 %
		Projekt méret korlát	minimum 500 e Ft maximum 2.000 e Ft
		Támogatás módja	hagyományos
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020	
10	Kimeneti indikátorok		
		Projekt db	15
		Vállalkozó	0

		Kedvezményezettek	Önkormányzat	0
			Civil	30
VI.	UTIRO HFS rész	„Mi kő Vasba? Program” célja, az önkormányzatok és civil szervezetek számára kiírt olyan közösségépítő, fejlesztő csomag, mely a helyi adottságokon nyugvó, helyi érték meghatározó, feltáró, turisztikai attrakcióvá fejleszthető legitimált értékek, hasznosításán, bemutatathatóvá tételével foglalkozik. Célja a szilárd alapokat adó közös múlt és értékek jelentette lehetőségekre épülő közösségek szerveződése, megerősödése, melyek képesek fiataljaikat megtartva, vendégeiket befogadva fenntartható falvakat, városokat teremteni a térségben. .		

Sorszám	Megnevezés	Ö.1 Települések helyi definiált értékleltárának elkészítését és dokumentálását segítő intézkedés
I.	SWOT megjelenés	SWOT: E.1, E.2, E.5, L.1, G.9, L.4, F.1, F.4
II.	Probléma meghatározás	Kevés a meghatározott, regisztrált, közmegegyezésen alapuló helyi érték a térségben. Az NMI által, a helyi értéktár bizottságok által generált értéktárak statikus szemléletűek, listaszerűek. Az értékek belső tartalmával, leírásával, meghatározásával nem foglalkozik. Így projekt szemlélettel tekintve, nem is fejleszthetőek, számszerűsíthetőek. Ebből kifolyólag, térségben kevés az olyan rendezvény, mely a definiált helyi értékek bemutatását, így a helyi közösségek erősítését támogatja. A falu rendezvényei elmozdulnak a városias multikulturális rendezvények felé, helyi értékeik elvesztése terhére.
III.	Átfogó cél	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés Önszervező és fiataljait megtartani képes települések erősítése
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1, E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.2, K4
2	Speciális cél	Térségünkben vállalkozások alapításának, indulásának segítésére módszer és hálózat fejlődjön Közösség által definiált helyi értékre alapozott helyi termék előállítók működjenek a térségünkben

		Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben Helyi értéknaptár rendezvény naptár jön létre Térségünk lakói civil közösségeket alapítanak, fejlesztenek közösségük megőrzésére és a fiatalok megtartására
3	Indoklás, alátámasztás	Az Intézkedés támogatja a térségen belüli, helyi értékek feltárását, rögzítését, értéktárak működtetését, közcélúvá tételét és megismertetési módok kidolgozását a településeken, mert kevés a meghatározott, regisztrált, közmegegyezésen alapuló helyi érték a térségben. Olyan helyi érték bemutatató és népszerűsítést szolgáló rendezvények támogatása, melyek térségi szinten összehangoltak, egymásra épülők, rendszeresek és helyi erőforrások igénybevételével jönnek létre. Mindennek a kiindulási alapját az adja, hogy a térségben kevés az olyan rendezvény, mely a helyi értékek bemutatását, így a helyi közösségek erősítését támogatja.
4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Települési értéktárak, hasznosíthatósági tanulmányok, cselekvési tervek, kiadványok Helyi érték rendezvények költségei, turisztikai attrakcióvá fejleszthető helyi érték rendezvények költségei, helyi érték rendezvény marketing, szolgáltatások költségei
5	Kiegészítő lehatárolás jelleg,	VP 6. prioritás: Kis gazdasági szereplők együttműködései c. intézkedés kiegészítése térségmarketing szempontjából önkormányzatok és szervezeteikre való lehatárolással

6	Jogosultak köre	Önkormányzatok és azok szervezetei, vállalkozásai		
7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Térségi önkormányzat, mely helyi értékeit kívánja hasznosítani		
8	Tervezett forrás			
		Allokált forrás	45.000 e Ft (100 % EU)	
		Támogatás aránya	75 %	
		Projekt méret korlát	minimum 500 e FT maximum 2.000 e Ft	
		Támogatás módja	hagyományos	
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020		
10	Kimeneti indikátorok			
		Projekt db	30	
		Kedvezményezettek	Vállalkozó	0
			Önkormányzat	30
			Civil	0
VI.	UTIRO HFS rész	„Mi kő Vasba? Program” célja, az önkormányzatok és civil szervezetek számára kiírt olyan közösségépítő, fejlesztő csomag, mely a helyi adottságokon nyugvó, helyi érték meghatározó, feltáró, turisztikai attrakcióvá fejleszthető legitimált értékek, hasznosításán, bemutatathatóvá tételével foglalkozik. Célja a szilárd alapokat adó közös múlt és értékek jelentette lehetőségekre épülő közösségek szerveződése, megerősödése, melyek képesek		

		fiataljaikat megtartva, vendégeiket befogadva fenntartható falvakat, városokat teremteni a térségben.
--	--	---

Sorszám	Megnevezés	Ö.2 Települési Önkormányzatok helyi értéket örökítő civil szervezetek támogatására megvalósított kisléptékű infrastrukturális és eszközbeszerzés támogató intézkedés
I.	SWOT megjelenés	SWOT: E.4, E.5, E.6, L.1, L.6, F.2, F.4
II.	Probléma meghatározás	Az önkormányzatoknak nem támogatják kellő mértékben az értékápolásra létrehozott helyi civileket, mikro vállalkozókat, kismestereket. Ez nem a szándék hiányát jelzi, sokkal inkább az anyagi és épített környezet hiányosságát, az értékek ápolásához, megőrzéséhez szükséges eszközök nem meglétét jelzi. Nélkülük nem lehetséges a helyi identitást erősítő civil közösségek fennmaradása, tevékenysége
III.	Átfogó cél	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés Önszervező és fiataljait megtartani képes települések erősítése
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1, E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.1, K.2, K.3, K.4, K5, K.6
2	Speciális cél	Helyi értéket ápoló közösségek és települések helyi érték fennmaradását ápolását segítő tevékenységek induljanak

		Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben Térségünk lakói civil közösségeket alapítanak, fejlesztenek közösségük megőrzésére és a fiatalok megtartására	
3	Indoklás, alátámasztás	Olyan önkormányzati épület, épületrész felújítási, eszközbeszerzési programok támogathatóak ebből a keretből, melyeket elkészültük után, a közösség részére, térítés mentesen használatba adnak, mivel az önkormányzatoknak nem tudják támogatni, nem támogatják kellő mértékben az értékpótlásra létrehozott helyi civileket, mikro vállalkozókat.	
4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Önkormányzati, vagy saját vállalkozásai tulajdonban levő épületek kisléptékű felújítása, funkció bővítési céllal, ehhez kapcsolódó eszközbeszerzés	
5	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	VP 7. prioritás: Kis mértékű infrastruktúra fejlesztése c. intézkedés kiegészítése térségmarketing szempontjából hasznosítási céllal való lehatárolással	
6	Jogosultak köre	Önkormányzatok és azok szervezetei, vállalkozásai	
7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Térségi önkormányzat, mely helyi értékeit kívánja hasznosítani, olyan ingatlant újít fel, melyet a pályázat tartási ideje alatt térítésmentesen helyi érték hasznosítási feladattal közösségi célokra ad át	
8	Tervezett forrás		
		Allokált forrás	40.000 e Ft (100 % EU)
		Támogatás aránya	75 %

		Projekt méret korlát	minimum 1.000 e Ft maximum 4.000 e Ft	
		Támogatás módja	hagyományos	
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020		
10	Kimeneti indikátorok			
		Projekt db	15	
		Kedvezményez ettek	Vállalkozó	0
			Önkormányzat	15
			Civil	0
VI.	UTIRO HFS rész	„ Mi kő Vasba? Program” célja, az önkormányzatok és civil szervezetek számára kiírt olyan közösségépítő, fejlesztő csomag, mely a helyi adottságokon nyugvó, helyi érték meghatározó, feltáró, turisztikai attrakcióvá fejleszthető legitimált értékek, hasznosításán, bemutatathatóvá tételével foglalkozik. Célja a szilárd alapokat adó közös múlt és értékek jelentette lehetőségekre épülő közösségek szerveződése, megerősödése, melyek képesek fiataljaikat megtartva, vendégeiket befogadva fenntartható falvakat, városokat teremteni a térségben. .		

Sorszám	Megnevezés	Ö.3 Önkormányzati tulajdonú vállalkozás alapítási és eszközbeszerzési intézkedés
I.	SWOT megjelenés	SWOT: E.5, G.4, G.6, G.8, L.5, F.5
II.	Probléma meghatározás	Az önkormányzatok nincsenek anyagilag jó helyzetben és alapfeladataik ellátásához sincs elegendő pénzeszközük, kiszolgáltatottságuk a helyi adók kivetésének és megfizetésének nagy. Alig van térségi önkormányzat, aki polgármestere vállalkozó szemléletű és megtalálja az önkormányzati bevételt biztosító lehetőségeket.
III.	Átfogó cél	Közösség által definiált és elfogadott helyi értéken alapuló gazdaság és közösségfejlesztés
IV.	Esélyegyenlőségi kritérium	E.1, E.2
V.	Környezeti fenntarthatósági kritérium	K.1, K.2, K.3, K.4, K5, K.6
2	Speciális cél	Térségünkben vállalkozások alapításának, indulásának segítésére módszer és hálózat fejlődjön Közösségi és non profit vállalkozások segítsék a vidék fejlődését a térségben
3	Indoklás, alátámasztás	Ebben a formában segíteni kívánjuk az olyan önkormányzati tulajdonban levő térségi, vagy helyi társas vállalkozások alapítási, kezdeti működési költségeit, fejlesztéseik indulásaihoz szükséges feltételeik biztosítását, amelyek minimum 2 év után önfenntartóvá, vagy legalábbis alap céljaiknak megfelelően társadalmi hasznot hoznak. Az önkormányzatok nincsenek anyagilag

		jó helyzetben és alapfeladataik ellátásához sincs elegendő eszközük, kiszolgáltatottságuk a helyi adóknak nagy.		
4	Támogatható tevékenység, terület meghatározása	Alapítási költségek, üzleti tervek, stratégiák készítése		
5	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	TOP 1.2.1 településfejlesztési konstrukciónak kiegészítése		
6	Jogosultak köre	Önkormányzatok és azok szervezetei, vállalkozásai		
7	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	Térségi Önkormányzat, vagy az ő többségi tulajdonában levő szervezet alapításának, működési feltételeinek megteremtése		
8	Tervezett forrás			
		Allokált forrás	15.000 e Ft (100 % EU)	
		Támogatás aránya	75 %	
		Projekt méret korlát	minimum 1.000 e Ft maximum 2.000 e Ft	
		Támogatás módja	hagyományos	
9	Megvalósítás időintervalluma	2017-2020		
10	Kimeneti indikátorok			
		Projekt db	10	
			Vállalkozó	0

		Kedvezményezettek	Önkormányzat	10
			Civil	0
VI.	UTIRO HFS rész	„ Vas a feje Program” célkitűzése, az együttműködések, hálózatos fejlesztések programja, ahol elsődleges a térségi erőforrások kihasználását, falvakat segítő nonprofit szervezetek alapítása az ő programjaik, akcióik támogatása.		

8.2 Együttműködések

A Nyugat Kapuja HACS és munka szervezete az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület a „**Vas akarat**” Programjában a térségi együttműködésben szintén innovatív megoldást alkalmaz az érintett térségek fejlesztésére.

Szándékaink szerint: A Vas megyei Vidékfejlesztési Fórumban, közel két éve együttműködő másik négy vas megyei HACS - csal (Sághegyalja LEADER, Vasi Hegyhát Rába mente LEADER, Örség Határok nélkül LEADER, Pannon Térségfejlesztő (Szombathelyi Járási LEADER) és szakági szereplőkkel indítanánk közös projektet. A Vas megyei Turizmus Szövetséggel, (mint megyei térségi TDM szervezet), az Őrségi Nemzeti Parkkal, az Írott-kő Natúrparkeért Egyesülettel (helyi TDM) közösen, Vas megyére kiterjedő területi lefedettséggel és közös akarrattal, Vas megyei belső turisztikai, fogyasztói, szemléletformálói és integrációs, információs projektet indítana az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület.

A Program célja, innovatívan, a belső turizmus, vagy más néven kiránduló turizmus erejének fokozása a megye területén. Ismerté tenni, megközelíthetővé, megfoghatóvá tenni a megye lakói és vendégei számára a megye, általa minden LEADER térségének helyi érték kínálatát s ezzel fogyasztókat hozni az érték előállítók portájára.

Felismerés előzménye az, hogy a megyén belül jól megfogalmazhatóan van igény a jó turisztikai megyei kínálatra, de az nincs kidolgozva, brand - be építve, bemutatva, rendezvény és értéktárba tömörítve és marketingelve a megye lakossága részére. A vidék turisztikai kínálata, a „mágnesek” –en kívül (Bük, Sárvár) nem ismert eléggé még megyén belül sem. Pedig csak a belső megyei turizmus képes több embert megmozdítani a helyi érték rendezvényeken, mint a wellness vendégeket száma, akik rövid hétvégére pontosan csak a „mágnesekhez” a megyébe érkező turisták.

Ezzel a programmal képesek lehetnénk belső érdeklődést, fogyasztást generálni a saját értékeinkre is, s általa értelmet nyer a megyei tájszólásunk a „**Mi kő Vasban?** „

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

Az UTIRO LEADER Egyesület 2008. május 29-én alakult 75 taggal. A tagság mára 84 főre emelkedett. Az egyesületben 3 tagozat működik: civil, üzleti és az önkormányzati. Az Egyesület módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Alapszabályát 2015. október 07-én nyújtotta be a Szombathelyi Törvényszékre, ami 2015. 10. 28-án jogerőssé vált, így az egyesület neve is megváltozott: UTIRO Térségfejlesztő Egyesület lett. Az Egyesület szervei: Közgyűlés, Elnökség, Munkaszervezet, Felügyelőbizottság.

Közgyűlés, az egyesület legfőbb szerve, évente legalább egy alkalommal ülésezik és dönt az alapszabály szerint hatáskörébe utalt körökben.

2015. május 26-a óta az Egyesület a következő megváltoztatott szabályok szerint működik:

A Közgyűlés a hatáskörei közül az Elnökségre delegálja az alábbiakat:

- az SZMSZ elfogadása
- az SZMSZ módosítása

Az Elnökség hatáskörébe tartozik a Közgyűlés által hatáskörébe utalt feladatok ellátása, valamint a Közgyűlés összehívását nem igénylő egyéb döntési jogkörök:

- képviselőt delegálhat egyéb szervezetekbe;
- a Munkaszervezet vezetéséért felelős Munkaszervezet vezető kiválasztása;
- dönt két közgyűlés közötti időszakban, az Egyesület ügyeiben, kivéve azokat a tárgyköröket, amelyeket az alapszabály, vagy jogszabály a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe vagy más személy, egység hatáskörébe utal, de különösen:
- dönt a rendes és pártoló tag felvételéről;
- javaslatot tesz a tag személyére;
- határoz tag és pártoló tag törlése ügyében;
- elkészíti az éves beszámolót;
- dönt a helyi vidékfejlesztési stratégia/terv végrehajtása során felmerülő delegált feladat ellátásával összefüggő, Munkaszervezet vezető által összeállított kérelem elfogadásáról, esetleges visszautalásáról;
- dönt az Elnök által felterjesztett támogatási rangsor (ok) alapján a forrás (ok) allokációjáról;
- utasítja az Elnököt a forrásallokáció során feltárt eljárási hibák javítására.

Az Elnökség az Egyesület döntéshozó szerve, amely 5 tagból áll. 2 tag üzleti-, 1 tag civil-, illetve 2 tag a közszférát képviseli, így érvényesül a vonatkozó 1303/2013/EU jogszabály (2) bekezdés (b) pontja alapján „a döntéshozatali szinten sem a nemzeti szabályokkal összhangban meghatározott hatóságok, sem egyetlen más érdekcsoport nem rendelkezik a szavazati jogok 49 %-ot meghaladó hányadával”. Az Elnök minden esetben egyik tagja az öt tagból álló Elnökségnek. Az Elnökség határozatképes, ha a szabályszerű értesítés után az elnökségi tagok legalább 50%-a és még 1 elnökségi tag jelen van. Minden elnökségi tagot egy szavazat illet meg.

Az Elnökség összetétele: Bolfán Csaba – elnök, üzleti tagozat (vállalkozó); Baranyai András – alelnök, üzleti tagozat (vállalkozó); Hajós Attila – elnökségi tag, közszféra (Bő község polgármestere); Virág János – elnökségi tag, közszféra (Lukácsháza község polgármestere); Vlasics Krisztián – elnökségi tag, civil sféra (Szebb Holnapért Egyesület elnöke). Az összetétel aránya: üzleti sféra 40%, közszféra 40% és a civil sféra 20%.

A HBB tagja kizárólag a HACS rendes tagja lehet. Az UTIRO LEADER Egyesületnél a HBB feladatokat a HACS 5 tagú elnöksége látta el, a póttagokat a Közgyűlés választja. A LEADER 1. és 2. körében a HBB-nek összesen 7 tagja volt, amelyből az Egyesület 5 elnökségi tagja látta el a HBB rendes tagsági feladatait, valamint 2 HBB póttag került megválasztásra, így a 7 tagból 2 tag a közszférát, 4 tag az üzleti sférát és 1 tag a civil sférát képviselte. Ezen elveket kívánjuk a jövőben is érvényesíteni.

A Munkaszervezet az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat, amely a Szervezeti és Működési Szabályzatban kerül meghatározásra.

A Munkaszervezet munkáját az iroda vezetőjeként az Elnök is irányíthatja. A Munkaszervezet vezetési feladatokat jelen időszakban az Elnök gondoskodik. A Munkaszervezet vezetői tisztséget az Egyesület tagja illetve külső személy is elláthat alapszabály szerint.

A Munkaszervezet dolgozói tevékenységüket munkaviszony keretében látják el. A munkáltatói jogkört velük szemben az Munkaszervezet vezető gyakorolja.

A Munkaszervezet vezető:

- gondoskodik a Munkaszervezet vezetéséről;
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a Munkaszervezet dolgozói vonatkozásában;
- eljár és dönt a Közgyűlés és az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;
- gondoskodik az Egyesület nyilvántartásainak vezetéséről;
- gondoskodik az Egyesület Szervezeti és Működési Szabályzatot (SZMSZ) elkészítéséről, javaslatot tesz annak módosítására;
- az Elnök vagy az Alelnök akadályoztatása esetén a bankszámla felett a nem akadályoztatott tisztségviselővel együttesen rendelkezhet.

Az Egyesület gazdasági (pl.: könyvelés, könyvvizsgálat), jogi tevékenységéhez az Egyesülettel szerződéses kapcsolatban levő külső szervezeteket, szakértőket vehet igénybe.

Az Egyesülettel jelenleg 1 fő áll munkaviszonyban, ebből 1 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott.

A szaktanácsadást, pályázati tanácsadást a munkaszervezet vezető és a menedzserasszisztens munkatárs végzi. A pályázóknak lehetőségük van a fejlesztési helyszínen a projektelképzeléseiket bemutatni, annak megfogalmazásához segítséget és helyszíni konzultációt kérni. Az egyéni egyeztetések mellett havonta fórumok tartásával és tájékoztató rendezvények szervezésével is alkalom nyílik a térségi szereplők tájékoztatására. A konzultációk, a fórumok dokumentációi megtalálhatók, ill. letölthetők az egyesület honlapjáról.

8.4 Kommunikációs terv

Tervezési Időszak: Az Egyesület honlapján www.utiro.hu közzétettük a HFS készítését előíró IH közleményt, illetve külön felhívtuk a tagság és a térség lakosságának figyelmét a tervezésben való részvétel lehetőségéről. E-mailben értesítettük a térség polgármestereit, körjegyzőit erről, illetve a helyi önkormányzatok hirdetőtábláira kifüggesztettünk lakossági felhívást. A honlapunkon, a dokumentumtárban a „Dokumentumok” menübe folyamatosan feltöltöttük a keletkezett dokumentumokat, illetve a híreinkben tájékoztatást adtunk a felülvizsgálattal kapcsolatos eseményekről. Facebook profilunkon folyamatosan osztottuk meg a keletkező híreinket, információinkat. A projektötletek gyűjtéséről a honlapunkon, a körlevelekben és a hirdetményekben hívtuk fel a lakosság figyelmét.

A HFS tervezési verzió elfogadásáról két Közgyűlésünk is döntött, melyről minden tagunkat és érdeklődőt tájékoztattunk webes felületen illetve a szokott kommunikációs csatornáinkon keresztül.

Animációs időszak: Ahogy az elmúlt években, így az elkövetkező Fejlesztési ciklusban is a már bevált kommunikációs stratégiánkat folytatjuk majd. Ez a következő lesz:

- Honlap www.utiro.hu és elektronikus levél, mely címlistái tematikus csoportonkénti bontásban tartalmazza tagjaink és érdeklődő partnereink elérhetőségeit, valamint Facebook felületek használata
- Telefonos direkt elérés belső adatbázisunk használatával. Munkatársunk minden fontos időpont és esemény történésakor direkt ráerősít a már írásban is kiküldött információkra
- Települési hirdető táblák és médiák rendszere rendelkezésre áll a saját és a települést érintő híreink közlésére
- Helyi sajtó információs igényeinek kielégítése, hangsúlyozott térségi, gazdasági, közösségi tematikus híreken keresztül heti, havi szinten lehetséges
- Saját kiadvány, szórólap készítése a meglévő eszközparkkal a programok, rendezvényeink támogatását szolgálja
- Futó vagy még nem ismert térségi marketing projektekhez való arculati és támogatói megjelenések elhelyezésére is számítunk

Adminisztratív munkatársunk által kezelt kommunikációs felületekre érkező megkeresésekre 24 órán belül reagálunk, személyes konzultációs igényeket is lehetővé tevő időpont és téma egyeztető megbeszéléseken is akár. Projektfejlesztési és pályázati kommunikációs feladatokat az Egyesületünk Elnöke látja el.

Kommunikációnk folyamatos, aktív és passzív időszakok, a felgyorsult pályázati időszakot nem tudunk elkülöníteni.

Kommunikációnk pénzügyi fedezetére külön költségeket a következő bontásban tervezünk:

- Telefon és internet díjak: 60.000 Ft/ hó
- Saját szórólap, kiadvány: 100.000 Ft/ év
- Internetes honlap frissítés, arculat: 100.000 Ft/év

8.5. Monitoring és értékelési terv

Az Irányító Hatóság és a Monitoring bizottság a vidékfejlesztési projektek monitoringját mutatók (indikátorok) alapján végzi. Az indikátorokra vonatkozóan az Európai Bizottság keretszabályozást dolgozott ki, ez a Közös Monitoring és Értékelési Keret (KMÉK), melyet Egyesületünk teljes egészében átvesz.

Az indikátorok meghatározása, gyűjtése, mérése és számítógépes feldolgozása a KMÉK módszertani segédlete alapján történik. A mutatókat és az alapadatokat az Irányító Hatóság a kifizető ügynökség megbízásából az Egyesület gyűjti a kedvezményezettektől meghatározott időközönként. A pályázati nyerteseknek/kedvezményezetteknek adatszolgáltatási kötelezettségük van, melyet szabályozni a pályázati kiírásban és a támogatási szerződésekben.

Elvárásaink:

- Az Egyesület a Helyi Fejlesztési Stratégiában valamennyi intézkedés vonatkozásában meghatározott, reálisan elérhető kimeneti és eredmény indikátorokat határoz meg, relevánsan az elérendő céljainkhoz.
- A pályázatok beadásakor az akciócsoport több, e feladathoz kapcsolódó kötelezettséget is előír a pályázóknak:
 1. Minden pályázónak nevesítenie kell a pályázatában azt, hogy az intézkedéshez kapcsolódó eredményindikátorhoz kapcsolódóan mekkora értéket vállal a projekt keretében
 2. Mutassa be, hogy ezt az értéket a megvalósítás során illetve a megvalósítást követően milyen módon fogja dokumentálni, igazolni. Ennek értékelése a pályázat értékelésénél is döntő szereppel bír majd.
 3. Elvárás a pályázóval szemben, hogy a megvalósult projektjéről részletes leírást és képi dokumentációt juttasson ez az akciócsoport számára.

Az Egyesület ezekre a kötelezettségekre már a pályázat felhívási szakaszban felhívja a pályázók figyelmét. A munkaszervezet segíti a projektgazdát a projektnek megfelelő, ugyanakkor a monitoring célokra is alkalmas indikátorokhoz kapcsolható vállalások megfogalmazásában.

A munkaszervezet a pályázati dokumentumokból kinyeri és belső nyilvántartásaiban rögzíti a monitoring szempontjából fontos információkat és változatlanul továbbítja azokat az IH számára .

Az egyes támogató projektek lezárásakor az Egyesület bekéri a projekt megvalósulási leírásokat és legalább 3 db nagyfelbontású tárolhatóságra alkalmas képet a megvalósult fejlesztésről.

69

A kimeneti illetve az eredményindikátorok vizsgálatán túl a HACCS minden HFS felülvizsgálatkor és a HFS megvalósításának végső elemzésekor önértékelést is végre fog hajtani. Ennek során a felülvizsgálatot végző tervező munkacsoport (Elnökség) megvizsgálja a forrásfelhasználást, a munkaszervezet szakmai teljesítményét.

Az átadott adatok, részünkről, egyfajta leltározást tesznek lehetővé a HFS haladása során, ahol a források, a tevékenységek és eredmények értékelése folyik. A monitoring során keletkező mennyiségi adatok segítenek a folyamatos javításban és a közpénzek nyomon követését is lehetővé teszik.

Az IH értékelése a programunk eredményeit vizsgálja, eredményességük, hatékonyságuk alapján. Az értékelés szorosan összefügg a monitoring tevékenységgel és hozzájárul az átláthatóság növeléséhez, valamint segíti a döntéshozók jövőbeni munkáját. Ezért fontosnak ítéljük az IH hathatós segítségét a monitoringozási feladatunk során.

Az indikátorok mellett meg kell határozni az ellenőrzéshez szükséges információs forrásokat is.

A vidékfejlesztési projektekben a következő típusú indikátorokat különböztetjük meg:

- forrásmutatók (input indikátorok),
- teljesítménymutatók (output indikátorok),
- eredménymutatók,
- hatásmutatók,
- kiindulási mutatók.

A monitoring során a célok megvalósulásával kapcsolatosan jelentéseket készítünk az IH felkérésére, melyek típusai a következők lehetnek:

- stratégiai monitoring jelentés: kétévente az Európai Bizottság kompetens felhívására
- éves előrehaladási jelentés: évente kell elvégezni, belső használatra.

A projektek értékelését a HBB tagjai végzik. Céljuk a program végrehajtási minőségének ellenőrzése, felhasználva a monitoring eredményeit is.

Típusai:

- előzetes (ex ante) értékelés,
- félidős (mid-term) értékelés,
- utólagos (ex post) értékelés.

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	V.1 Mikro vállalkozások alapítását, inkubációját segítő mentorálási és menedzsment fejlesztési intézkedés		70.000.000	10.000.000			80.000.000	23,2
2	V.2 Közösség által definiált helyi érték alapú, helyi termék előállítását, fejlesztését támogató intézkedés működő mikro vállalkozások számára		25.000.000	20.000.000			45.000.000	13,6
3	V.3 Közösség által definiált helyi érték alapú, helyi termék előállítását, fejlesztését vállaló mikrovállalkozás alapítását, indulását segítő intézkedés		15.00.000	1.000.000			25.000.000	7,5
4	C.1 Helyi értéket örökítő civil szervezetek alapításának és működését szolgáló eszközeinek beszerzését támogató intézkedés		25.000.000	10.000.000			35.000.000	10,6
5	C.2 Helyi értéket örökítő civil szervezetek attrakcióit megmozdulásait támogató intézkedés		25.000.000	25.000.000			50.000.000	15
6	Ö.1 Települések helyi definiált értékleltárának elkészítését és dokumentálását, bemutatását segítő intézkedés		15.000.000	15.000.000	15.000.000		45.000.000	13,6
7	Ö.2 Települési Önkormányzatok helyi értéket örökítő civil szervezetek támogatására megvalósított kisléptékű infrastrukturális és eszközbeszerzés támogató intézkedés		20.000.000	20.000.000			40.000.000	12

8	Ö.3 Önkormányzati tulajdonú vállalkozás alapítási és eszközbeszerzési intézkedés		10.000.000	5.000.000			15.000.000	4,5
	Összesen		200.000.000	115.000.000	15.000.000		330.000.000	100%

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4alintézkedés					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	2.750.000	12.500.000	12.500.000	12.500.000	12.500.000	50.750.000
Animációs költségek		2.000.0000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	10.000.000
Egyéb tervezett bevételek ²	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	5.000.000
Összesen	3.750.000	15.500.000	15.500.000	15.500.000	15.500.000	65.750.000

² Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

Kiegészítő információk

Statistikai adatok származási hely:

- <https://www.teir.hu/leader/>
- <https://www.ksh.hu/>

Mellékletek:

Dokumentumok:

1. melléklet, Írottató Program, 2015
2. melléklet, Felső-Répcementi Program, 2015
3. melléklet, Határon átnyúló turizmus Stratégia, Vas megye, 2015
4. melléklet, Csillaghúr Program, Kőszeg város turisztikai programja, INE, 2016
5. melléklet, ÁROP, Kőszegi járás esélyegyenlőségi programja, 2015
6. melléklet Helyi érték megállapítását lehetővé tevő kérdőív
7. melléklet Helyi érték rögzítő adatbázis
8. melléklet Projektötlet adatlap
9. melléklet Projektgazda adatlap

Képek:

10. melléklet HFS elfogadó Közgyűlés, 2016
11. melléklet Közösség által elfogadott helyi érték Fórum, 2016